

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2025/26:16

Fredagen den 5 december

§ 1 Konkurrenskraftfrågor: inre marknaden, industri, forskning och rymd

Gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för

konkurrenskraft den 30 september 2025

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft den 9 december 2025

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Någon annanstans skiner solen, men i Stockholm är det mulet. Det är december och inte en snöflinga så långt ögat kan nå – men vi har sammanträde med EU-nämnden, vilket vi nu inleder! Hjärtligt välkomna ska ni vara.

Vi har med oss gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm med medarbetare, och vi ska prata om forskning och rymd. Vi börjar med en återrapport.

Anf. 2 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Herr ordförande! Jag har inget att rapportera från mötet utöver det som finns i den skriftliga rapport som nämnden förhoppningsvis har fått.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Horisont Europa-paketet: ramprogrammet för forskning och innovation 2028–2034.

Anf. 4 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Vid KKR:s ministermöte den 9 december kommer en lägesrapport om förhandlingarna kring kommissionens förslag till nästa forsknings- och innovationsprogram, Horisont Europa, att presenteras. Därefter följer en riktlinjedebatt med fokus på strategiska prioriteringar och partnerskap.

Kommissionen lade fram förslaget om Horisont Europa i juli. Syftet är att stärka Europas konkurrenskraft och innovationsförmåga genom ett ambitiöst forskningsprogram i nästa fleråriga budgetram. Förslaget är omfattande och strategiskt viktigt och har kopplingar till flera politikområden, bland annat industri, säkerhet och digitalisering.

Under hösten har diskussionerna i rådsarbetsgruppen för forskning, där förhandlingarna om Horisont Europa sker, gått från ganska övergripande presentationer till mer detaljerade förhandlingar. Tempot har varit högt – det har varit cirka två möten per vecka – och tre frågor har tagit stor plats i diskussionerna.

För det första har det handlat hur om excellens som urvalskriterium kan bevaras så att vetenskaplig kvalitet inte trängs undan av exempelvis industriprioriteringar. Detta är en prioritet för Sverige i förhandlingen.

För det andra har det handlat om styrningen och kopplingen till konkurrenskraftsfonden, där Sverige och andra medlemsstater ser en risk för minskat inflytande för forskningssektorn och fler kortsiktiga prioriteringar, vilket naturligtvis kan hämma utvecklingen på sikt.

För det tredje har det handlat om att öppna delar av programmet för forskning med dubbla användningsområden – dual use – och kritisk teknik för försvarstillämpning, vilket ändrar programmets civila karaktär. Här har Sverige välkomnat att synergier hanteras och tillvaratas samtidigt som excellens i forskning och innovation fortsatt är av högsta prioritet.

Budgetfrågorna och vissa andra delar med koppling till långtidsbudgeten, MFF, och konkurrenskraftsfonden ligger utanför den här processen och hanteras i andra konstellationer. I debatten på KKR-mötet kommer ministrarna att diskutera vilka forsknings- och innovationsområden som kan ge störst europeiskt mervärde och som bör prioriteras gemensamt. Man kommer också att diskutera vilka av områdena som kräver EU-finansiering och breda partnerskap för att man ska nå långsiktiga strategiska mål och attrahera privata investeringar. Debatten kommer att bli en viktig grund för det fortsatta arbetet med att forma nästa Horisont Europa.

Anf. 5 ROSE-MARIE CARLSSON (S):

Tack så mycket för föredragningen! Vi har ju haft detta uppe i utbildningsutskottet tidigare, och då var vi överens. Vi har även fått handlingarna och är överens. Vi socialdemokrater har dock en fundering om finansieringen. Även om finansieringen ligger utanför detta ramprogram, som ministern sa, är den oerhört viktig.

Tittar man på vad som står i Draghirapporten ser man att Europa behöver satsa oerhört mycket pengar för att inte hamna på efterkälken jämfört med USA och Kina. I underlaget här ser man att det finns ett avtal där en stor summa nämns. Hur står den sig i relation till det som står i Draghirapporten? Där pratas det nämligen om att finansieringen behöver öka med 800 000 miljoner euro eller något sådant.

Hur tänker man alltså gå vidare så att man verkligen kan säkra att Europa och Sverige behåller sin konkurrenskraft och inte blir utkonkurrerade?

Anf. 6 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Ordförande! Det är en jättesvår och otroligt viktig fråga, men finansieringen är inte klar än. De förhandlingarna måste bli klara innan man vet hur mycket pengar det kommer att vara i slutändan.

Sedan tycker jag också att det är viktigt att säga att även Sverige självklart måste satsa väldigt mycket pengar – och dessutom se till att få

del av bland annat det som är Horisont Europa. Det är dock för tidigt att i dag säga hur stor slutsumman sedan kan bli, för det vet vi först efter förhandlingarna. Men det är klart att detta är en ödesfråga på riktigt.

2025/26:16
5 december

Anf. 7 ROSE-MARIE CARLSSON (S):

Jag instämmer i det ministern säger om att det är en ödesfråga. Även om man inte är klar och vet vad summan landar på vet vi att det handlar om mycket pengar för att vi ska kunna behålla Europas konkurrenskraft och kanske ligga före Kina och USA. Därför är det viktigt att vi har både en långsiktig och en kortsiktig finansiering, så att det håller.

När man sätter sig ned och diskuterar budgeten, gör man någon form av risk- och konsekvensanalys? Tittar man på hur man ska hantera frågan och jobba vidare om vi inte får de pengar som vi verkligen behöver? Jag tänker nämligen att det väl är ungefär så man jobbar i vanliga fall, det vill säga att man inte bara höftar. Hur tänker man följa upp det från Sveriges sida?

Anf. 8 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Jag tror tyvärr att det är för tidigt att säga. Ungefär 175 miljarder euro har diskuterats, så det är hiskeliga summor det handlar om. Men det bygger naturligtvis på att man kommer i mål med MFF:en innan man vet hur mycket pengar det kan handla om.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Jag säger inte följande med utgångspunkt i vad som sagts under den här dagordningspunkten utan bara generellt sett: Nämnden har i dag en väldigt lång föredragningslista, och vi kommer att behöva hjälpas åt för att sammanträdet inte ska dra ut alldeles för mycket på tiden – till exempel över lunch, för vi vet alla hur glada och trevliga vi brukar bli när klockan närmar sig lunch. Statsrådet Lotta Edholm klarar sig undan det, men hon har ju kollegor som anländer något senare.

Vi får alltså hjälpas åt att hålla oss till de ståndpunkter vi ska samråda kring. Om vi försöker vara to the point och koncisa ska det här nog bli alldeles utmärkt trevligt sammanträde med nämnden. Detta har alltså ingenting att göra med det vi pratade om nu, vill jag återigen säga, men jag glömde säga det inledningsvis och ville därför ta upp det nu.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Förordningen om ändring av förordning (EU) 2021/1173 vad gäller EuroHPC.

Anf. 10 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Kommissionen har föreslagit att delar av EuroHPC-förordningen ska kompletteras och ändras för att EU:s kapacitet inom avancerad beräkningsinfrastruktur för artificiell intelligens och kvantteknik ska stärkas. Förslaget, som lades fram i juli, har under hösten behandlats i rådsarbetsgruppen för forskning.

Artificiell intelligens utvecklas snabbt, och kommissionen menar att EU behöver ny storskalig infrastruktur för att utveckla och träna nästa generations komplexa AI-modeller. Därför föreslås att EuroHPC ska kunna bidra till att bygga så kallade AI-gigafabriker med kapacitet att konkurrera med de största AI-datorerna globalt. På kvantområdet föreslås att EuroHPC ska stödja avancerad kvantteknik och öka den industriella användningen genom att tekniken anpassas för marknaden.

Finansieringen av detta kommer att komma från flera EU-program, bland annat Horisont Europa, Programmet för ett digitalt Europa och Fonden för ett sammanlänkat Europa. Diskussionerna har bland annat rört statsstödsfrågeställningar, omfattningen av kvantteknik inom EuroHPC samt frågor om styrstruktur och villkor för privata aktörer och säkerhetsaspekter kopplade till tredjeland.

Regeringen välkomnar det här initiativet. I regeringsförklaringen den 9 september pekade regeringen på att flera världsledande företag inom AI har valt att förlägga nya investeringar till Sverige, och en av EuroHPC:s AI-fabriker etableras faktiskt just nu i Linköping. Regeringen ser gärna att en av de planerade gigafabrikerna för AI hamnar i just Sverige.

Anf. 11 JACOB RISBERG (MP):

Jag har egentligen inga större synpunkter på själva ståndpunkten, men det finns ju en diskussion om det här med energianvändningen som det är bra att ha koll på. Det var en artikel om att ett AI-center som byggs i Strängnäs väntas dra lika mycket el som fyra Uppsala, och det är oroväckande.

Det står att det energiförsörjningen av dessa typer av center ska vara fossilfri, vilket såklart är bra, men jag tror att det är väldigt viktigt att hela tiden ha med den här aspekten. Det finns nämligen en konkurrens vad gäller energin, och det riskerar att bidra till höjda elpriser och så vidare. Man får alltså inte glömma bort den aspekten i de här diskussionerna.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Jag hörde ingen fråga i inlägget men ser att statsrådet antecknar. Vill hon säga något?

Anf. 13 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Bara att regeringen håller med om att detta är en väldigt viktig aspekt.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Förordningen om säkerhet, resiliens och hållbarhet i rymdverksamhet i unionen (EU:s rymdförordning).

Herr ordförande! Vid KKR:s ministermöte den 9 december kommer en lägesrapport om förhandlingarna kring EU:s föreslagna rymdförordning att presenteras, följt av en riktlinjedebatt.

Kommissionen lade fram förslaget om en rymdförordning den 26 juni. Syftet är att skapa ett harmoniserat ramverk för rymdverksamhet inom EU. Målet är säkerhet, robusthet och hållbarhet samtidigt som konkurrenskraften stärks. Bakgrunden är dagens splittrade regelverk, som enligt kommissionen skapar komplexitet och höga kostnader. Förslaget framhålls som strategiskt viktigt för Europas rymdsektor men är komplext och berör flera politikområden, från säkerhet till industri och miljö.

Förhandlingarna har varit intensiva under hösten. Rådsarbetsgruppen för rymd har haft ett stort antal möten, inklusive gemensamma diskussioner med cyberarbetsgruppen och tekniska workshoppar. Det danska ordförandeskapet har strukturerat arbetet i steg: först allmänna bestämmelser och tillståndsgivning sedan styrningsfrågor och slutligen tekniska regler.

Två frågor har dominerat diskussionerna. För det första: styrning – balansen mellan EU-harmonisering och nationellt handlingsutrymme. Sverige med flera medlemsstater betonar att nationell kontroll över tillstånd är avgörande för att uppfylla folkrättsliga åtaganden och säkerhetsintressen. För det andra: proportionalitet – hur kraven på säkerhet och miljö ska anpassas till företagens storlek och riskprofil. Här ingår även kommissionens föreslagna inspektionsrätt och sanktionsmöjligheter.

Förhandlingarna är i ett tidigt skede, och regeringen följer dem noga för att säkerställa att regleringen blir tydlig, proportionerlig och främjar konkurrenskraft.

Vid mötet väntas ministrarna diskutera två frågor: vilka delar av förslaget som är mest betydelsefulla för att hantera de utmaningar som rymdlagen syftar till att lösa och vilka delar som behöver förtydligas ytterligare för att förhandlingarna ska kunna gå vidare. Syftet är att identifiera styrkor och utmaningar och ge vägledning för det fortsatta arbetet.

Anf. 16 ROSE-MARIE CARLSSON (S):

Jag tänker inte förlänga fredagen för någon, så därför är jag kort och koncisk. Vi delar regeringens uppfattning i underlaget att detta inte kommer att lösa alla problem, så min fråga blir: När får vi en svensk rymdlag?

Anf. 17 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Det pågår ett arbete i denna fråga. Det är justitiedepartementet som leder detta arbete, så mer vågar jag inte säga.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 10, Övriga frågor.

Anf. 19 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

Herr ordförande! Vid mötet finns det ett antal informationspunkter på agendan. De handlar bland annat om Cyperns inkommande ordförandeskap och ESA:s ministermöte. Regeringen avser inte att göra några uttalanden med anledning av detta.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi tackar statsrådet med medarbetare för närvaron vid dagens sammanträde och önskar trevlig helg och lycka till vid rådet.

Anf. 21 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L):

God jul om vi inte ses!

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

God jul!

Statssekreterare Sara Modig

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft den 29 september 2025

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft den 8 december 2025

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Sara Modig med medarbetare hjärtligt välkomna till dagens sammanträde med EU-nämnden.

Vi börjar med en återrapport.

Anf. 24 Statssekreterare SARA MODIG:

Ordförande! Ni har fått rapporten från KKR-mötet den 29 september. Om ni önskar kan jag kort redogöra för vad som avhandlades, annars hänvisar jag till rapporten.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går till rådsdagordningspunkt 3, Årlig översiktsrapport om förenkling, genomförande och efterlevnad – upprätthålla dynamiken för att minska bördorna.

Anf. 26 Statssekreterare SARA MODIG:

Ordförande! Under denna agendapunkt väntas kommissionär Dombrovskis bland annat presentera den årliga översiktsrapporten om kommissionens förenklingsarbete, vilken sedan kommer att vara utgångspunkt för diskussion om bättre lagstiftning och förenkling.

I diskussionen har medlemsstaterna ombetts av det danska ordförandeskapet att reflektera över om det behövs ändrade arbetssätt för att minska regelbördan under förhandling i rådet, vilket verktyg som är effektivast och vilket mervärde regelbundna diskussioner om kostnader och nyttor kan ge.

2025 års framstegsrapport betonar betydelsefulla framsteg och det pågående arbete kommissionen bedriver för förenkling.

Regeringen välkomnar det arbete EU-kommissionen gör inom förenklingsområdet. En viktig poäng är dock att det måste leda till verkliga förenklingar för våra europeiska företag.

De lagstiftningsakter som redan är under förhandling medför enligt kommissionen omfattande regelbörda. Det är viktigt att regelbördan hålls nere under hela lagstiftningsförfarandet.

För att uppnå ett ändrat synsätt på regelbörda under pågående och kommande lagstiftningsförhandlingar behöver alla tre EU-institutionerna arbeta för att enas om arbetssätt och metoder för att minska och förebygga regelbörda.

Anf. 27 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tycker att man kan se att de regelförenklingar som tidigare har gjorts inom den inre marknaden har lett till en nedåtgående

spiral i fråga om arbetsvillkor. Vänsterpartiet tycker i likhet med regeringens förslag till ståndpunkt att det bra med regler som är förutsägbara, men vi vet av erfarenhet att regelförenklingsinitiativ erbjuder något som blir något helt annat än förutsägbarhet. Hittills har vi sett att regelförenklingar har lett till avskaffande av regler som företag och medborgare anpassat sig till för att kunna uppnå, och svenska företag har varit bra på det. Att ta bort och förenkla för många regler lämnar större spelutrymme åt oseriösa aktörer.

Min fråga till statssekreteraren är: Hur kommer regeringen att se till att dessa regelförenklingar inte leder till försämringar, och hur skyddar vi exempelvis arbetstagares villkor samt miljö och klimat?

Anf. 28 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Vi välkomnar statssekreterare Sara Modig till EU-nämnden ännu en gång.

Min första fråga är en kunskapsfråga: Är det också statssekreteraren som kommer att representera Sverige på ministerrådet?

Vi vill följa upp det vi har sagt tidigare på detta område. Låt oss komma ihåg att grunden till alla dessa regelförenklingar är Draghirapporten, där man konstaterade att det behöver göras ett jobb för att minska den administrativa bördan och öka takten i godkännandeprocesserna för att förbättra konkurrenskraften, inte minst för att kunna hantera den nya gröna industriella utvecklingen.

Det är det talade ordet som gäller och kompletterar här på EU-nämnden, och jag känner mig lite bekymrad över att statssekreteraren inte själv väljer att lyfta upp det så viktiga med konsekvensanalyser. Jag kan dock konstatera att det finns med i den skriftliga ståndpunkten, vilket vi tycker är bra, men statssekreteraren får gärna kommentera detta med konsekvensanalyser. En av de viktigaste frågorna är ju att fortsätta att efterfråga konsekvensanalyser av de olika paket som kommer när det gäller regelförenklingar. Regelförenklingar är bra, men de behöver vara träffsäkra och effektiva. Det ska vara lätt att göra rätt, särskilt för mindre företag, och de får inte leda till minskade ambitioner i klimatomställningen eller ske på bekostnad av skyddet för arbetstagares rättigheter, miljö, konsumenter eller hälsa.

Jag kan ge ordet till statssekreteraren, men annars anmäler vi den avvikande ståndpunkt vi har framfört också vid tidigare tillfällen.

Anf. 29 Statssekreterare SARA MODIG:

Jag delar Ilonas synpunkt att förutsägbarhet måste gälla för våra företag. Många svenska företag gör rätt, men alltför komplicerade regler utgör också ett stort inträdeshinder för att ta sig in på en marknad.

Vi har inte för avsikt att försämma villkoren. Men rapporteringsbördan är i dag extremt tung, och många regler krockar med varandra, vilket gör det svårt för många företag att veta vilken lagstiftning de ska följa. Syftet är därför att trycka på för en förenkling som gör det enklare att rapportera det man ska rapportera, gör att lagar inte krockar med varandra och ger en förutsägbarhet.

Men när man gör regelförändringar kommer det förstås under en period att inte vara helt förutsägbart, alltså innan förändringarna har landat ordentligt, vilket ligger i sakens natur. Vi delar dock bilden att det måste

vara förutsägbart i den mån det går. Samtidigt är det viktigt att driva på för dessa regelförenklingar, som kommer från Draghirapporten men också från svensk sida och som vi har drivit på för under hela mandatperioden, också när vi skickade in våra förslag under sommaren. Vi ser inte att det kommer att bli sämre utan enklare.

Det är statsrådet som kommer att åka på KKR, Matilda. Vad gäller konsekvensanalyser delar jag bilden att de är viktiga, och därför säger jag det nu också muntligen för protokollet. Det är viktigt att de görs hela vägen och inte bara görs i början, för om det ändras en massa under förhandlingar kan man annars tappa vad det får för konsekvenser.

Jag delar också bedömningen att det ska vara lätt att göra rätt och att det inte ska vara på bekostnad av annat.

Anf. 30 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för dessa förtydliganden! Då välkomnar vi att regeringen numera har lyft upp vikten av konsekvensanalyser, åtminstone på det här området. Det är oerhört viktigt.

Vi håller i den avvikande ståndpunkt som vi tidigare har fört fram och som handlar om träffsäkerheten, och vi vill vara extra tydliga med att det här verkligen inte får leda till minskade ambitioner i klimatomställningen eller ske på bekostnad av skyddet för arbetstagares rättigheter, miljö, konsumenter och hälsa.

Vi vill alltså hålla i den avvikande ståndpunkten, och det handlar om att regeringen inte ger oss tillräcklig trygghet i hur man hanterar detta.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattar det som att Vänsterpartiet signalerar att ni hakar på den avvikande ståndpunkten.

Anf. 32 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ja, vi hade ju en gemensam förra gången.

Anf. 33 JACOB RISBERG (MP):

Samma här från Miljöpartiet.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det med avvikande ståndpunkt från S, V och MP finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Avlägsna hinder för den inre marknaden.

Anf. 35 Statssekreterare SARA MODIG:

Ordförande! Här planeras en diskussion om borttagandet av hinder på den inre marknaden, vilket är en viktig fråga för regeringen.

En välfungerande inre marknad är helt avgörande för europeiska företags konkurrenskraft. Internationella valutafonden uppskattar att nuvarande hinder på den inre marknaden motsvarar tullkostnader på cirka 44 procent för varor och hela 110 procent för tjänster.

Diskussionen kommer att handla om de mest problematiska hindren som har pekats ut av kommissionen i den inre marknadsstrategin, de så

kallade terrible ten-hindren. Kommissionen har inlett ett arbete med att försöka bryta ned och konkretisera hur dessa hinder ser ut i praktiken i medlemsstaterna.

Inför mötet har ordförandeskapet ställt två frågor, som handlar om hur uppföljningsarbetet med terrible ten-hindren ska bli så effektiva som möjligt. Regeringen ser positivt på ordförandeskapets förslag att intensifiera arbetet med terrible ten-hindren och avser att bidra aktivt i arbetet med att konkretisera problemen och hitta möjliga lösningar.

I detta arbete är det viktigt att lyssna på företags och andra intressenters perspektiv. Ju mer konkreta målen är, desto mer mätbara blir resultaten. Det är positivt om hindren blir en återkommande fråga på rådets dagordning för att säkerställa ett politiskt ägandeskap och ansvar.

Inför diskussionen på konkurrenskraftsrådet har ordförandeskapet föreslagit tre hinder att börja fokusera på. Det rör sig om utmaningar kring att starta och driva företag, fragmenterade krav gällande förpackningar, märkning och avfall samt frågor kopplade till tjänstehandel.

Detta är områden som ofta lyfts av svenska företag och som uppmärksammas regelbundet i regeringens dialoger med näringslivet. Vi är därför redo att intensifiera vårt arbete för att få en bättre överblick av områdena, konkretisera problemen och hitta möjliga sätt att åtgärda dem.

Detta får däremot inte innebära att arbetet med andra frågor på den inre marknaden avstannar. För att fullborda den inre marknaden krävs en samlad insats av olika åtgärder. Det är därför viktigt att parallellt ha ett starkt fokus på enhetlig implementering och efterlevnad av regelverk samt att fortsätta arbetet med lagstiftningsåtgärder där så är lämpligt.

Det är avgörande att kommissionen som fördragets väktare tar ett helhetsgrepp och leder arbetet framåt.

Anf. 36 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för dragningen!

När det gäller det här ärendet känner jag en väldigt stor oro för vad som är på gång och för regeringens syn. De här terrible ten-hindren är ju fördragsskyddade åtgärder som medlemsländer får ta till för att skydda sin befolkning eller sina arbetare, så om man gör förenklingar där kan vi fundera på vad det får för konsekvenser.

Nu kommer jag att använda några engelska ord, för det är så det står här – för att fortsätta med terrible ten. Den svenska modellen skulle kunna ses som diverging. Systembolaget, exempelvis, skulle kunna ses som ett obstacle, ett hinder. Vår låga antibiotikaanvändning i djuruppfödningen kan ses som costs, det vill säga kostnader.

Det innebär att om vi avlägsnar hinder på den inre marknaden i enlighet med det här ärendet kan det leda till att länder med en djurhållning med högre antibiotikaanvändning än vad Sverige har får lättnader och vi får svårigheter. Det kan också innebära att Systembolaget kan hotas.

Vänsterpartiets slutsats är därför att den inre marknadsstrategin i grund och botten är ett hot mot Sverige och vår svenska modell inom väldigt många områden. Jag skulle jättegärna vilja höra regeringens kommentar till det.

Anf. 37 MATILDA ERNKRANS (S):

Än så länge ser vi inget behov av att anmäla en avvikande ståndpunkt, men jag har ett par frågor.

Vilka intressenter kommer regeringen att vara pådrivande för att involvera? Här vill vi särskilt lyfta fram arbetsmarknadens parter, med tanke på vad som ska diskuteras.

Det finns ett förslag om ett inre marknads kontor, som EU-kommissionen har presenterat. Hur ser läget ut för den delen?

Anf. 38 JACOB RISBERG (MP):

Jag hade egentligen inte tänkt säga någonting, men jag instämmer i Ilonas farhågor.

Jag insåg att jag också har en fråga. När det kommer till att vi ska gå mot ett mer cirkulärt samhälle finns det vissa hinder även på den inre marknaden vad gäller försäljning och import av vissa varor och så vidare. Det gäller framför allt det som definieras som avfall och som ofta är en stor del av det som krävs för att få en stor cirkularitet.

Jag undrar därför om avfallsförordningen på något vis kommer att kopplas till det här för att se huruvida det kommer att finnas regelförenklingar där för att cirkulära företag ska kunna bidra till ett mer cirkulärt samhälle.

Anf. 39 Statssekreterare SARA MODIG:

Jag kommer att be min kollega från UD, som är ansvarig för den inre marknaden, att hjälpa mig att svara på frågorna.

Anf. 40 Kanslirådet CECILIA LIF:

Jag har några kommentarer. Vad gäller inre marknadsstrategin är det 55 förslag som har presenterats, och de kommer att presenteras under en period av tre år. Alla förslag i inre marknadsstrategin har alltså ännu inte kommit.

Grunden är att man ska avlägsna hinder på den inre marknaden. Dessa hinder handlar framför allt om nationella regler. Man har dock fortfarande rätt att ha sina nationella regler; det handlar bara om att ta bort regler som inte är nödvändiga. Man ska också göra proportionalitetstest för att se om reglerna är nödvändiga. Det ingår i att göra proportionalitetstest för tjänstehandel, yrkeskvalifikation och så vidare. Det handlar alltså inte om att ta bort vad som helst utan om att ta bort onödiga hinder, sådant som hindrar, helt enkelt. Konsekvensanalyser ska naturligtvis också göras.

Vad gäller djur och antibiotika hanteras inte det i de här frågorna och i den här strategin inom inre marknaden.

Vad gäller intressenter var inre marknadsstrategin ute på remiss under sommaren då 70 intressenter, däribland arbetsmarknadens parter, fick komma med synpunkter. De var alltså involverade i arbetet. Vi har också en hel del referensgrupper och så vidare där de finns med.

Vad gäller inre marknads kontor fanns denna fråga med tidigare i meddelandet som uppmärksammade den inre marknads 30 år, som kom för några år sedan. Den är inte med i inre marknadsstrategin, och kommissionen har inte gått vidare med frågan. Just nu händer det alltså ingenting med detta.

2025/26:16

5 december

Vad gäller ett cirkulärt samhälle kommer fler lagförslag att komma. Det finns en del av detta, men vi vet inte exakt hur det kommer att se ut. Recycle, reuse och så vidare finns med i den övergripande strategin, men exakt hur det kommer att se ut vet vi alltså inte ännu.

Anf. 41 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, kanslirådet, för svaret! Även om till exempel antibiotikabehandling inte finns med exakt nu kan det i förlängningen hota både vår relativt antibiotikafria djuruppfödning, Systembolaget och annat om man bestämmer att vissa saker är kostnader eller hinder.

Jag hade kanske hoppats att regeringen skulle säga att det här var delar som man skulle bevaka eller försäkra sig om inte skulle bli hotade. Utifrån det anmäler jag en avvikande ståndpunkt.

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Med en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, E-handel, utmaningar vad gäller produktivtetsöverensstämmelse och efterlevnad.

Anf. 43 Statssekreterare SARA MODIG:

Ordförande! Vid konkurrenskraftsrådet den 8 december kommer e-handel att diskuteras. Diskussionen förväntas röra det bredare arbetet inom e-handelsområdet för att skydda konsumenter, säkerställa rättvisa konkurrensvillkor och stärka europeiska företags konkurrenskraft.

Regeringen välkomnar diskussionen. Frågan kräver ett helhetsgrepp med stärkt samverkan mellan berörda aktörer och över politikområden. Regeringen arbetar för en mer effektiv samordning och informationsutbyte mellan ansvariga myndigheter i Sverige samt för ett fördjupat samarbete inom EU på områden såsom tull, marknadskontroll och konsumentskydd.

Befintliga verktyg och regelverk måste användas effektivt och enhetligt. Inom ramen för förordningen om digitala tjänster, DSA, är det viktigt att plattformarna tar sitt ansvar, att kommissionen agerar mot överträdelser och att tillsynen är skyndsam och effektiv.

Regeringen välkomnar även förslaget inom tullreformen inklusive borttagandet av tullfrihetsgränsen för försändelser under 150 euro, införandet av en hanteringsavgift i e-handelsflödet och ett ökat ansvar för e-handelsplattformar.

Inför den aviserade översynen av EU:s ramverk för harmoniserad produktlagstiftning och marknadskontroll krävs en grundlig konsekvensanalys inklusive av samspel med andra relevanta regelverk. Regeringen ser positivt på möjligheterna med digitalisering inom ramen för produktlagstiftning, men det är viktigt att det görs med företag inklusive SME:s perspektiv och bördor i åtanke.

Det är avgörande att EU:s inre marknad värnas och att ny eller reviderad lagstiftning inte leder till oproportionerligt tunga bördor för företag som följer regelverket.

Anf. 44 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag vill bara göra ett medskick på denna punkt. Det handlar egentligen om det som vi hade uppe förra veckan med ansvarigt statsråd – försäljningen av pedofildockor eller sexdockor föreställande barn.

Vi tycker att det är oerhört viktigt att regeringen i alla sammanhang lyfter frågan och tar med den även under denna diskussionspunkt. Det här måste bara stoppas.

Anf. 45 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Det här är också bara ett medskick, för vi tycker att regeringens ståndpunkt är bra och att detta är oerhört viktigt.

Apropå att våra företag inte ska bära bördor skulle man också kunna vända på det hela och säga att det är viktigt att plattformsföretagen – för att tala klarspråk – helt enkelt följer relevant produkt- och miljölagstiftning i EU så att det inte blir den dumpning som nu pågår.

Jag vill bara säga lycka till och göra ett medskick om att det inte är vi som ska sänka kraven utan de som ska följa vår lagstiftning.

Anf. 46 Statssekreterare SARA MODIG:

Vad gäller Ernkrans kommentar delar regeringen hennes syn. Det här är fruktansvärt, och vi tar det på största allvar. Såvitt jag förstår var det också detta som det informerades om vid samrådet i EU-nämnden i förra veckan, den 28 november, inför TTE-diskussionen.

Sådana här produkter har ingen plats inom EU. Vi är extremt tydliga med att även e-handelsplattformar i tredjeländer måste följa våra regler. Det är en konsumentsynpunkt, men det är också en konkurrenssynpunkt för våra europeiska företag som följer europeiska regler. De måste ha fair konkurrens och ska inte straffas för att de följer reglerna.

Regeringen välkomnar att kommissionen har agerat inom ramen för DSA. Vi följer processerna väldigt noga, och det ligger högt upp på vår prioriteringslista. Diskussionen pågår inom ramen för DSA, och man fortsätter parallellt att arbeta mot de problem som de kinesiska lågprisplattformarna ger upphov till.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går över till dagordningspunkt 6, Övriga frågor.

Anf. 48 Statssekreterare SARA MODIG:

Ordförande! Som framgår av den kommenterade dagordningen, som har skickats in inför dagens sammanträde, kommer flera övriga frågor att behandlas. Om nämnden inte har några frågor om dessa avslutar jag härmed min medverkan.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statssekreteraren med medarbetare för medverkan vid dagens sammanträde. Jag önskar lycka till vid rådet och trevlig helg, när det blir dags.

§ 3 Rättsliga och inrikes frågor

Justitieminister Gunnar Strömmer

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 13–14 oktober 2025

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 8–9 december 2025

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Vi har nu med oss statsrådet och chefen för Justitiedepartementet. Jag vill minnas att även "skidåkaren" är en titel han gärna ikläder sig. Vi välkomnar Gunnar Strömmer med medarbetare och börjar med en återrapport.

Anf. 51 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

God morgon! Tack för en generös påfart! När jag blickar ut längtar jag onekligen efter skidåkning, men det kommer.

Låt oss börja med en återrapportering från ett möte som avser rättsliga och inrikes frågor. Det senaste mötet hölls i Luxemburg i oktober. Det finns en skriftlig rapport, och det kanske räcker med den.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går över till rådsdagordningen och dagordningspunkt 4, Det övergripande läget i Schengenområdet.

Anf. 53 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Frågan är återkommande, men det finns kanske ett visst intresse av att jag säger några ord om den eftersom det danska ordförandeskapet, som nu går in på sluttampen, har valt att lyfta upp frågor som specifikt rör brister i kontrollen av Schengenrådets yttre gräns.

De brister som har identifierats har upptäckts vid de regelbundna utvärderingar av Schengen som görs och även vid Frontex inspektioner av medlemsstaternas gränskontroll. Det handlar om brister i utbildning och utrustning men också en avsaknad av samarbete mellan myndigheter. Det gäller såväl enskilda medlemsstater som mellan medlemsstater och EU:s myndigheter.

Om bevakningen och kontrollen av Schengens yttre gräns inte fungerar hotar det i praktiken självklart hela Schengensamarbetet. Grunden i samarbetet är att alla medlemsstater ska ta sitt ansvar och göra sin del för att upprätthålla en säker och effektiv gränskontroll. Det är särskilt viktigt i den situation vi befinner oss i om vi ser till de senaste åren. Stater med fientliga avsikter i relation till unionen och medlemsländer i unionen försöker aktivt angripa den och dem genom bland annat instrumentalisering av migration.

Regeringen anser för sin del att det är av yttersta vikt att samtliga medlemsstater lever upp till de åtaganden som redan existerar och till dem som ska genomföras med anledning av migrations- och asylpakten. Därför väljer regeringen att ställa sig bakom det danska ordförandeskapets initiativ och verka för att de identifierade bristerna åtgärdas så snart och så effektivt som möjligt.

Anf. 54 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):
Ordförande! Tack, ministern, för redogörelsen!

2025/26:16
5 december

När det gäller Schengen brukar Vänsterpartiet instämma i regeringens ståndpunkt. Det gör vi inte i dag. Det beror bland annat på att regeringsförslagets ståndpunkt nämner migrations- och asylpakten, som Vänsterpartiet inte står bakom, vilket jag vill påpeka. Den gränspolitik som införs på grund av migrations- och asylpakten riskerar att leda till att fler människor dör på till exempel Medelhavet.

Vi ser också att detta skrivningsförfarande riskerar att påskynda förfaranden som gör att människors rätt till individuell och rättssäker prövning av deras skyddsbehov urholkas.

Detta vill jag anmäla som en avvikande ståndpunkt, eftersom jag redan nu inte tror att ministern kommer att föra in det i sin ståndpunkt.

Anf. 55 JACOB RISBERG (MP):

Jag instämmer i den avvikande ståndpunkten och ber att få ansluta mig till den.

Anf. 56 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Jag instämmer inte i ståndpunkten utan tycker att regeringens linje har väldigt goda skäl för sig.

Anf. 57 ORDFÖRANDEN:

Jag tror inte att nämnden är överdrivet överraskad.

Vi tackar för detta och konstaterar att det med en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet och Miljöpartiet finns stöd för regeringens redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Genomförandet av interoperabilitet: färdplan för tiden efter 2026.

Anf. 58 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Än så länge återkommande frågor har vi här interoperabiliteten. Återigen får vi återkomma med rapporter om saker och ting som inte har fungerat som tänkt. Det nya in- och utresesystemet, EES, kunde inte starta enligt den ursprungliga planen, men glädjande nog kom den igång den 12 oktober.

EU-byrån eu-Lisa har på grund av förseningen tagit fram en ny tidsplan för genomförandet av samtliga system. Samtliga delar av interoperabiliteten ska vara genomförda andra kvartalet 2028. Jag hänvisar till det skriftliga underlaget för detaljer. Tidsplanen ska presenteras, diskuteras och godkännas vid rådsmötet.

Som jag har sagt flera gånger förut anser regeringen att det är väldigt olyckligt med de upprepade förseningarna av genomförandet. Om man ska kunna förverkliga nyttan av allt utvecklingsarbete är det viktigt att det kan ske så snart som möjligt för att både öka säkerheten och få smidigare gränskontroller. En tidsplan måste naturligtvis vara realistisk och förutsägbar och ge tillräcklig tid för anpassning av nationellt genomförande.

Sammantaget motsvarar förslaget till ny tidsplan det scenario Sverige har förordat i diskussionerna. Därför avser vi att stödja förslaget.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Förordningen om unionens civilskyddsmekanism och unionens stöd för beredskap och insatser vid hälsokriser.

Anf. 60 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Denna fråga ansvarar statsrådet Bohlin för, men det har fallit på mig att framföra att frågan inte kommer att tas upp vid rådsmötet. Det här var ganska enkelt.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Ja, det förefaller vara enkelt. Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Övriga frågor.

Anf. 62 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Detta är en informationspunkt, och vi avser som vanligt att lyssna på informationen.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Det låter dådkraftigt. Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Den nuvarande geopolitiska miljöns inverkan på EU:s inre säkerhet.

Anf. 64 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Även detta är en återkommande dagordningspunkt. Denna gång är tanken att diskussionen ska handla om vilken inverkan den ökande användningen av drönare har på EU:s inre säkerhet. Det är ett komplext område och berör en lång rad olika saker, som flygsäkerhet, regelverket kring skyddsobjekt och skydd av kritisk samhällsviktig infrastruktur. Andra relevanta aspekter är hantering av hybridhot och kapacitet för försvarsområdets civil-militära samverkan.

Jag hörde att den moderate ledamoten Sten Bergheden vid utskottets behandling av frågorna också hade lyft upp jordbruksaspekter på drönarfrågan. Han känner sin valkrets, som det heter, och lyfter dessa frågor i alla tänkbara sammanhang. Vi tar med oss även detta perspektiv till diskussionen. Jag tror dock att fokus för diskussionen på rådet kommer att ligga på civila brottsbekämpande myndigheters ansvar för skydd mot drönare och deras hantering av incidenter kopplade till flygning av drönare.

För svensk del är olika myndigheter delaktiga i arbetet, som gäller skydd mot antagonistisk, det vill säga fientlig, användning av drönare. Polisens uppdrag omfattar flera olika saker: att förebygga, utreda och ingripa mot brott som begås med drönare. Polisen leder också den nationella samverkan mellan myndigheterna på området. Det är förstås ett viktigt verktyg för att sprida kunskap, dela lägesbild och samarbeta kring olika åtgärder.

Den globala teknikutvecklingen, som inte minst har skett till följd av Rysslands invasionskrig mot Ukraina, ställer stora krav på samordning och

på utbyte av information, kunskap och erfarenhet. Det gäller såväl nationellt som på EU-nivå.

Det är en utmaning att balansera olika intressen, det vill säga främjandet av drönare för helt legitima ändamål och ett effektivt skydd mot olaglig användning av drönare. Den ökade tillgängligheten av tekniken har också medfört att flera aktörer kan få tillgång till avancerade obemannade farkoster utan att ha högt tekniskt kunnande eller finansiell styrka. Att klara av att hålla jämna steg tekniskt sett med fientliga användare av drönare kräver en väldigt omfattande verksamhet i form av forskning och utveckling. Där är samarbetet på EU-nivå centralt och värdefullt, och det kommer säkerligen att bli ännu mer så framöver. Den svenska Polismyndigheten deltar för övrigt i kommissionens expertgrupp på området.

Låt mig här mot slutet också få ta upp ett exempel på en central fråga på EU-nivå. Det gäller utveckling av metoder, regelverk och teknik för så kallad fjärridentifiering i syfte att filtrera ut ofarliga drönare för att kunna fokusera sina insatser på misstänkt farliga objekt. Ett annat centralt område är att ta fram gemensamma standarder och metoder för provning och utvärdering av drönarskyddssystem.

En mer övergripande aspekt är vikten av att arbetet i ljuset av den mycket snabba teknikutvecklingen håller en tillräckligt hög takt så att inte kunskap och tekniska lösningar hinner bli daterade innan de kommer till en bredare praktisk användning.

Mot denna bakgrund välkomnar regeringen att frågan sätts högt upp på dagordningen. Jag tänker för egen del försöka bidra till diskussionen på ett konstruktivt sätt.

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Jag ska komplettera Sten Berghedens komplement med att säga att det också går alldeles utmärkt att inventera viltstammar med drönare. Det är ett mycket effektivt sätt att göra det på. Något motsvarande finns inte.

Anf. 66 JACOB RISBERG (MP):

Jag blev också inspirerad av Sten Berghedens inlägg. Jag vill bara påpeka att även inom jordbruket kan drönare användas på ett negativt sätt av antagonister, när det kommer till exempelvis vår livsmedelssäkerhet och beredskap, så att man inte bara tänker på våra skyddsobjekt och stadsområden även där. Också vad gäller jordbruket finns det stora möjligheter att använda drönare för att sprida ekocider och så vidare över vårt jordbruk, bara så att man inte missar den delen.

Jag tackar Sten Bergheden.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Vi ska hälsa honom det.

Anf. 68 MATTIAS VEPSÅ (S):

Vi socialdemokrater vill bidra till den här workshoppen och välkomnar diskussionen. Det gjorde vi även i utskottet. Vi har också i andra sammanhang lyft upp frågan om Sveriges roll när det kommer till

utvecklingen av drönare, skydd mot drönare, drönarförsvar och drönarmur. Där har en diskussion varit aktuell under hösten.

Vi gläds åt att regeringen har en framtåtlutad hållning i de här frågorna. Med detta sagt kan man tänka sig att vi skulle kunna bli ännu mer ledande. Har regeringen planerat att utifrån mötet ta fler initiativ framöver, såsom dem som har lyfts upp här runt bordet och som ministern också lyfte upp?

Diskussionen om drönare pågår, och teknikutvecklingen går supersnabbt. Sverige har gjort mycket. Vi har en stor geografisk yta och har nytta av drönare, men vi har också behov av skydda oss mot drönare. Kommer regeringen att inta en proaktiv position i detta arbete framöver?

Anf. 69 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Jag börjar med den sista frågan. Regeringen intar en väldigt proaktiv roll i en rad olika sammanhang där dessa frågor finns på dagordningen. EU-sammanhanget är en sådan del. Vi är också en del av ett sammordiskt, baltiskt och polskt sammanhang där vi i högsta grad diskuterar dessa frågor i ljuset av hotet från Ryssland.

Den svenska polisen är i hög grad ledande på detta område liksom på många andra teknikområden och får därför en ledande roll i dessa diskussioner när de förs på Europainivå. Jag kommer gärna – i detta eller andra sammanhang – tillbaka till hur vi sammantaget kan flytta fram positionerna ytterligare på detta område.

Jag vet inte om jag kommer att plocka upp bollen när det gäller att ordna ett fördjupningsseminarium om jordbruksaspekter och annat, men om vi dessutom lägger in viltvårdsfrågorna kommer Sten Bergheden säkert gärna att ta den bollen. Vi får låta det vara en öppen fråga så länge.

Jag tackar även för Jacob Risbergs medskick i den delen.

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

För tio år sedan började jag engagera mig i trafikutskottet, mycket kring drönarfrågor. På den tiden var man en kuf om man pratade om drönare, men nu är man trendig. Jag ville bara konstatera det.

Anf. 71 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Jag tror att det i det individuella fallet fortfarande finns en viss kufvarning.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Noterat!

Vi går vidare till dagordningspunkt 12, Hantering av säkerhetsutmaningar: bedömning av de europeiska nationella underrättelse- och säkerhetstjänsterna.

Anf. 73 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Under denna dagordningspunkt kommer en lägesuppdatering att ges gällande aktuella säkerhetshot mot EU. Medlemsstaternas säkerhets- och underrättelsetjänster samarbetar för att

möta dessa hot. Det är en lägesuppdatering som görs en gång under varje ordförandeskap, och det är som sagt dags i nästa vecka.

2025/26:16
5 december

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 13, Kampen mot olaglig narkotikahandel och organiserad brottslighet.

Anf. 75 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Det är en återkommande lägesrapport. Jag hänvisar till det skriftliga underlaget.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 14, Övriga frågor.

Anf. 77 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Det är informationspunkter, och där avser vi som vanligt att lyssna.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 15, som även den heter Övriga frågor. Det är fantastiska dagordningar – logiken är inte slående. Finns det något att säga där?

Anf. 79 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Man flyter med eller vad ska man säga.

Jag konstaterar att vi även där kommer att lyssna.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 16, Vägen framåt för en förenklad tillämpning av den allmänna dataskyddsförordningen.

Anf. 81 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Under denna dagordningspunkt har det danska ordförandeskapet för avsikt att presentera sin rapport som summerar de diskussioner som hållits på dataskyddsområdet sedan Danmark tog över ordförandeskapet i somras. I rapporten lyfter man fram en rad olika saker men särskilt att diskussionerna, enligt danskarna, visar på en bred enighet när det gäller dataskyddsförordningen som ett viktigt instrument för att skydda grundläggande rättigheter.

I sina slutsatser framhåller danskarna också att det bör vara möjligt att lätta de administrativa och regulatoriska bördorna genom en kombination av åtgärder. De pekar bland annat på praktisk vägledning och avgränsade och målinriktade ändringar av regelverket.

Vid rådet i nästa vecka förväntar vi oss även att få information om kommissionens nya digitala så kallade omnibuspaket, Omnibus VII, som presenterades i november. Det omfattar, såvitt jag förstår, en lång rad olika dataskyddsfrågor och GDPR-relaterade frågor. Det finns ett stort

engagemang i det omgivande samhället för detta, inte minst från näringslivet.

Så kommer det att bli. Vi ska lyssna och försöka bidra på ett bra sätt även till den diskussionen.

Anf. 82 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det här är en informationspunkt, men jag vill ändå passa på att ställa en fråga.

Om jag har förstått rätt har det digitala omnibuspaketet precis presenterats, och vi väntar på ett fakta-PM från regeringen. Detta har tagits upp tidigare i EU-nämnden, under TTE-dagordningen, och trafikutskottet väntar på att få hantera detta fakta-PM.

Är det regeringens plan att se till att fler utskott blir involverade, eller hur är det tänkt? Det här är svåra och breda frågor, och det finns mycket att ta hänsyn till. Detta är en passa på-fråga till justitieministern nu när vi har honom här.

Anf. 83 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Jag kan inte ge något bestämt besked, inte för att det är en komplicerad fråga utan därför att vi inte riktigt har satt ned foten om exakt hur det ska hanteras processuellt.

Vad jag däremot kan säga utifrån min och Justitiedepartementets utgångspunkt är att dessa frågor ”snittar” åt en massa olika håll, som Matilda Ernkrans tog upp. För vår del är det enkelt att se att dataskyddsreglerna i hög grad skär in i frågor som är relevanta för våra områden, både i relation till brottsbekämpning och bredare. Integritetsskyddsmyndigheten ligger under Justitiedepartementet, och bakgrundskontroller pågår brett. Det finns många breda frågor som potentiellt kan påverkas av de här greppen på EU-nivå.

Utan att vi har satt ned foten där är det min bestämda uppfattning att vi i alla fall har ett starkt intresse av att komma tillbaka till varandra i justitiesammanhang när det gäller dessa frågor. Den svenska integritetsskyddsmyndigheten har också, utifrån sin utgångspunkt, signalerat sin reformvilja när det kommer till dataskyddsfrågorna.

Låt oss återkomma på det nya året med lite klarare besked. Vi kommer att hitta lämpliga format för att diskutera dessa frågor, också i den här kretsen.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 17, Slutsatser om standardbestämmelser för EU:s straffrätt.

Anf. 85 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Vi har lyft upp dessa frågor några gånger tidigare här i nämnden. Det kan tyckas vara väldigt tekniska frågor, men de har rätt stor praktisk betydelse, inte minst för vår förmåga att komma framåt på ett effektivt sätt i frågor som skär in i straffrättsliga frågor här hemma.

Modellbestämmelse – vad är det för något? Jo, det är en standardutformning av bestämmelser som ofta återkommer i olika

direktiv. Syftet med att både få fram sådana och se till att de används är att man inte varje gång frågorna kommer upp ska behöva börja om från början, så att säga. Det är en effektivitetsfråga, och när det gäller just straffrätten har vi ett starkt intresse då det framför allt är en nationell angelägenhet.

Genom att standardbestämmelser utformas på ett precist sätt kan vi, utöver att det blir enklare att jobba eftersom man inte behöver uppfinna hjulet varje gång, säkerställa att ett respektavstånd hålls till den nationella rätten varje gång frågor kommer upp.

Vi är lite offensiva i det här, som kan tyckas vara tekniskt men som är både praktiskt och innehållsmässigt väldigt viktigt. Vi har tagit på oss jobbet att sekondera danskarna i att ta fram ett brev – ett initiativ – från medlemsstaterna för att se till att detta blir det sätt som man jobbar på framöver. Detta tror vi kommer att bli bra, både processmässigt och, för svensk del, innehållsmässigt.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 18, Rysslands anfallskrig mot Ukraina: kampen mot strafflöshet.

Anf. 87 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr ordförande! Även detta är återkommande frågor i rådet. Det sker inte isolerat från andra omvärldshändelser, utan det rör på sig på olika håll och kanter när det gäller kriget och övergreppen mot Ukraina och hur detta ska hanteras framöver.

De frågor som tas upp i detta sammanhang är den här gången samarbetet mellan medlemsstaternas nationella myndigheter och den så kallade aggressionsbrottsribunalen och hur vi kan fortsätta att stödja ICC i dessa sammanhang.

Från vår utgångspunkt är det avgörande att vi kan fortsätta att arbeta för ansvarsutkrävande för de internationella brott som Ryssland har begått under sin aggression mot Ukraina. I det avseendet spelar ICC en avgörande roll.

Sedan den fullskaliga invasionen har Sverige engagerat sig på ett flertal områden, bland annat genom att öka stödet till ICC och också genom att ge direkt stöd till ukrainska myndigheter i deras arbete med nationella utredningar av dessa brott.

Regeringens avsikt är att Sverige ska fortsätta att aktivt stödja åtgärder inom EU-samarbetet för att utkräva ansvar av Ryssland för landets brott i Ukraina. Regeringen välkomnar särskilt de framsteg som har gjorts när det gäller att inrätta en tribunal som tar sikte på just aggressionsbrott. Det är viktigt att stater kommer att kunna samarbeta med tribunalen.

En viktig pusselbit som behöver falla på plats för att tribunalen ska kunna bedriva en effektiv verksamhet är att stater säkerställer att de kan samarbeta med tribunalen, till exempel genom att dela bevisning eller lämna ut brottsmisstänkta till tribunalen så att dessa kan lagföras där. Det är punkter som vi kommer att ta upp i diskussionen, och jag får återkomma till nämnden med rapporter om hur det har fallit ut.

Anf. 88 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, justitieministern, för genomgången!

Jag tänkte bara, även om det nu handlar om Ukraina, förtydliga hur viktigt ICC är för att upprätthålla internationell rätt. Det gäller oavsett om det handlar om Ryssland, Israel eller andra krigförande länder.

Sedan vill jag få ett förtydligande när det gäller hur regeringen avser att stödja ICC. Det står att regeringen avser att "fortsätta att aktivt stödja åtgärder för ansvarsutkrävande". Det handlar alltså om att stödja åtgärder, men driver regeringen också att vi ska se över finansieringen av ICC och tillföra lite mer medel? Detta tycker Vänsterpartiet att regeringen borde göra. Hur ser regeringen på det?

Anf. 89 JACOB RISBERG (MP):

Detta kanske gränsar lite grann till Ilona Szatmári Waldaus fråga eller synpunkt.

Jag tycker att det här är jättebra. Jag stöder det till fullo. Jag tror också att det är väldigt bra att man i europeiska sammanhang och även inom regeringen fortsätter prata om ICC, värna ICC:s oberoende och lyfta upp att vi alltid måste följa ICC.

Det känns som att i olika konflikter uttalar sig partier men även länder olika utifrån ICC:s bedömningar. Framför allt inom Europeiska unionen vore det bra om vi hade en samfäll syn på ICC:s oberoende och att det alltid ska gälla, oavsett vilken konflikt det rör.

Anf. 90 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Tack för frågor, synpunkter och medskick!

Från regeringens sida lyfter vi återkommande fram ICC:s, alltså Internationella brottsmålsdomstolens, betydelse men också vikten av att värna dess oberoende. Det finns säkert anledning att göra det i ännu fler sammanhang och med ännu högre ljudvolym, men det är vår bestämda linje.

Vad gäller resursfrågor har jag inget rakt svar på den frågan här i dag. Men allmänt sett är det klart att det ligger i den civiliserade världens intresse att lagföra den här typen av krigsbrott, oavsett om vi talar om aggressionsbrott eller krigsbrott av andra slag – jag tänker på de miljörelaterade brotten men också brott som drabbar enskilda i Ukraina. Om man ska kunna ha en effektiv lagföring av sådana måste man också säkerställa att det finns tillräckliga resurser för att göra ett bra jobb, så utan att kunna ge något rakt besked på den specifika frågan kan jag säga att det är väldigt enkelt att skriva under på vikten av att oberoendet och verksamheten backas upp med resurser som gör att man kan bedriva en effektiv verksamhet.

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 19, Kampen mot olaglig narkotikahandel och organiserad brottslighet.

Anf. 92 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):
Det är samma punkt som jag nämnde tidigare, och även här hänvisar
jag till det skriftliga materialet.

2025/26:16
5 december

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:
Då går vi till dagordningspunkt 20, Övriga frågor.

Anf. 94 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):
Vi lyssnar aktivt.

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:
Härligt! Med det tackar vi även för den informationen.
Vi tackar statsrådet med medarbetare för närvaro och deltagande vid
dagens sammanträde i EU-nämnden och önskar dem lycka till på
rådsmötet och trevlig helg när det blir dags.

§ 4 Rättsliga och inrikes frågor

Migrationsminister Johan Forssell

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 13–14 oktober 2025

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 8–9 december 2025

Anf. 96 ORDFÖRANDEN:

Vi har med oss statsrådet Johan Forssell.

Vi börjar med en återrapport.

Anf. 97 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Herr ordförande och alla ledamöter! God förmiddag! Med mig här i dag har jag politiskt sakkunnige Adam Reuben, departementsrådet Julia Mikaelsson, ämnesrådet Johanna Peyron, kanslirådet Cecilia Unga, kanslirådet Jenny Strandberg, ämnesrådet Liselotte Åberg, departementssekreterare Johan Eriksson och sist men inte minst praktikanten Isac Eriksson – detta så att ni vet vilka som sitter framför er. Ni börjar känna oss nu.

Jag har ju skickat en skriftlig rapport. Jag tänkte egentligen hänvisa till den, men jag kan bara kort säga att på RIF-rådets möte deltog justitieministern och jag. Det var en diskussion om förslaget till återvändandeförordning och även en diskussion om migrationens externa dimension med mycket fokus på Syrien.

Jag kan svara på frågor om det, annars hänvisar jag till rapporten.

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Ingen önskar ordet, och vi tackar så mycket för informationen.

Vi tar oss in på dagordningspunkt 3, Förordningen om inrättande av ett gemensamt system för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i EU.

Anf. 99 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Herr ordförande! Vi har en fullspäckad RIF-dagordning på mötet nästa vecka, och det är flera beslutspunkter.

Den första gäller antagandet av en allmän riktlinje för den så kallade återvändandeförordningen, som vi har pratat om här några gånger tidigare. Ni vet att den här förordningen ska ersätta det gällande återvändandedirektivet, och det syftar till att det ska bli snabbare, tydligare och klarare vad gäller förfaranden för återvändande. Det gäller då personer som inte har laglig rätt att vistas i unionen.

Det har varit ett stort tryck från det danska ordförandeskapet att försöka komma i mål här och att göra det snabbt. Förslaget har förhandlats intensivt. Det presenterades i våras, som ni minns.

Som ni har informerats om tidigare innebär förslaget tydligare skyldigheter men också tydligare incitament för den enskilde att faktiskt samarbeta. Det är något som regeringen välkomnar. Det handlar bland annat om att vara tillgänglig för myndigheterna, att göra det man kan för att klarlägga sin identitet och att införskaffa resehandlingar.

Det blir också mycket tydligare konsekvenser av att inte samarbeta. Det kan vara nedsatt ekonomiskt bistånd, att ett meddelat återreseförbud förlängs eller i vissa fall att man tas i förvar. Den maximala tiden för förvarstagande förlängs också från 18 månader till 24 månader med möjlighet till ytterligare förlängning i vissa specifika fall.

Samtidigt tydliggörs att medlemsstaterna måste se till att den enskilde faktiskt är informerad om såväl sina skyldigheter som sina rättigheter i förfarandet.

Det föreslås också särskilda regler när det gäller återvändande av personer som begått brott eller som på annat sätt utgör en säkerhetsrisk. Det här är av största vikt för regeringen. Bland annat får längre återreseförbud meddelas, och de får i vissa fall också ha obegränsad giltighetstid. En särskild grund för förvar införs också, och förvarstagandet får vara längre. Det kan i princip vara utan tidsgräns men då med regelbunden omprövning.

Genom förslaget ges också en rättslig ram för kompletterande lösningar som kan effektivisera återvändandet. Ett exempel, som vi också har diskuterat här några gånger, är olika typer av återvändandehubbar i tredjeländer. Också det ser vi som välkommet.

Som jag informerade om inför mötet i RIF-rådet i oktober har den stora stötestenen i de här diskussionerna under hela våren och sommaren varit – och är faktiskt även medan vi sitter här just nu – huruvida det ska bli tvingande för medlemsstaterna att erkänna och verkställa varandras återvändandebeslut. En del medlemsstater har velat att det ska bli obligatoriskt. Andra medlemsstater, också vi, menar att det snarare skulle kunna göra det krångligare och medföra mer arbete för myndigheterna än att fatta ett nytt beslut.

Enligt förslaget till allmän riktlinje, som i sin tur faktiskt är en kompromiss, ska det fortsätta att vara frivilligt under en längre övergångsperiod. Under tiden ska vissa åtgärder genomföras för att underlätta det här förfarandet. Det handlar främst om att medlemsstaterna ska göra de viktigaste delarna av sina beslut på det här området tillgängliga för varandra i det informationssystem som finns i Schengen och att det ska ske på ett automatiserat sätt. Syftet med det är helt enkelt att minimera arbetsbördan.

När förordningen har tillämpats en tid ska kommissionen utvärdera hur det fungerar, och baserat på den utvärderingen ska kommissionen återkomma med lämpliga lagstiftningsförslag med sikte på att det sedan ska bli obligatoriskt med ömsesidigt erkännande.

Regeringen är positiv till att ömsesidigt erkännande underlättas och tycker att det är en bra kompromiss. Man kan säga att förhandlingsarbetet i rådet även i övrigt har gått i rätt riktning när det gäller att förenkla och tydliggöra den här processen. Samtidigt ges medlemsstaterna viss flexibilitet att göra nationella anpassningar. Det tror vi kommer att ge bra förutsättningar för ett effektivt återvändande, så under förutsättning att det inte sker några större förändringar i det här förslaget avser regeringen att ställa sig bakom antagandet av en allmän riktlinje. Det är ju angeläget att vi så snart som möjligt får det viktiga ramverket på plats kring återvändandearbetet.

Jag stannar där och svarar gärna på frågor.

Anf. 100 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag tänker att det är lika bra att vi konstaterar att vi tycker väldigt olika. För att spara tid går jag in på det som vi är skeptiska till och därför kommer att anmäla avvikande ståndpunkt om.

Vi har en tidigare avvikande ståndpunkt när det gäller återvändandehubbarna, och det är helt enkelt för att vi är skeptiska till hur det förslaget ser ut just nu. Det är väldigt otydligt.

Exempelvis tycker vi att förordningen förhåller sig märkligt till existerande lagstiftning från pakten för asyl och migration. Till exempel går den nuvarande utformningen av tidsfristen för att överklaga ett återvändandebeslut emot det ramverk som redan finns.

Vi vill att det ska finnas en ordentlig brasklapp som skyddar utsatta grupper – barn, kvinnor, hbtqi-personer, funktionsnedsatta och så vidare – enligt mottagandedirektivet som antogs 2024.

Vi saknar ett ordentligt system för dem som har fått ett återvändandebeslut men fysiskt inte kan återvända på grund av krig, risk för tortyr, non-refoulement och så vidare, vilket leder till att många förblir i ett administrativt limbo utan skydd. Vilka åtgärder kan man erbjuda dem? Det saknas just nu.

Allt detta anmäler vi som avvikande ståndpunkt på denna punkt.

Anf. 101 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Även jag hänvisar till vår tidigare avvikande ståndpunkt eftersom vi inte delar regeringens ambitioner för återvändandepolitiken utan anser att regeringen snarare bör verka för ett så värdigt och humant återvändande som möjligt utifrån humanitära behov.

Vi ser inte heller att återvändandehubbar i tredjeland är en framkomlig väg. Vi menar att regeringen bör fokusera på rättssäkerheten och att människor som söker skydd får det i linje med asylrätten.

Anf. 102 JACOB RISBERG (MP):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Även jag vill hänvisa till tidigare anmäld avvikande ståndpunkt och upprepa kritiken mot återvändandehubbar, som både Centern och Vänsterpartiet också framför.

Vad gäller själva synen på människor som befinner sig i Europa måste man se att det inte är något brott utan en rättighet att söka asyl. Bara för att man inte har papper när man kommer hit innebär det inte per automatik att man är en illegal människa. Det finns inga illegala människor.

Anf. 103 ORDFÖRANDEN:

Med de tre avvikande ståndpunkterna från C, V och MP konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi gör ett skutt i rådsdagordningen till dagordningspunkt 6, Förordningen om upprättande av en förteckning över säkra ursprungsländer på unionsnivå.

Anf. 104 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Herr ordförande! Nästa fråga på dagordningen är förslaget om en EU-gemensam lista över så kallade säkra ursprungsländer. Där ska rådet också enas om en allmän riktlinje.

Vad är ett säkert ursprungsland? Jo, det är ett land vars medborgare generellt inte har skyddsbehov. Enligt förslaget ska samtliga kandidatländer till EU anses vara säkra ursprungsländer, med vissa undantag. Det gäller om det finns ett allmänt hot mot civila i landet på grund av en pågående väpnad konflikt, om det finns vissa sanktioner mot landet eller om beviljandegraden i EU överstiger 20 procent för sökande från det aktuella landet. Utöver de kandidatländer som finns föreslås även att dessa länder ska anses som säkra ursprungsländer: Bangladesh, Colombia, Egypten, Indien, Kosovo, Marocko och Tunisien.

Att ett land betraktas som ett säkert ursprungsland innebär att en sökande från det landet ska hanteras i ett påskyndat förfarande. En individuell bedömning av huruvida det finns ett skyddsbehov ska ju alltid göras – och kommer även fortsättningsvis att göras – men det föreslås även att vissa bestämmelser i asylprocedurförordningen ska kunna tillämpas före den 12 juni 2026. Vid RIF-rådet är alltså förslaget uppsatt på dagordningen för antagande av en allmän riktlinje. Därefter förväntas trepartsmöten under nästa ordförandeskap, som bereds av Cypren. Det ska då ske senare under våren nästa år.

Regeringen avser att vid rådsmötet ställa sig bakom antagandet av den allmänna riktlinjen. Vi anser att det här förslaget kommer att leda till en ökad harmonisering av tillämpningen i medlemsstaterna av säkra ursprungsländer. Därtill anser vi att det kommer att kunna minska antalet tredjelandsmedborgare från de nämnda länderna som söker sig irreguljärt till både Sverige och EU. Detta ser vi som positivt.

Asylinvandringen till Sverige och EU behöver fortsätta minska. Under förhandlingarna i rådet har de diskussioner vi haft främst fokuserat på hanteringen av undantagen för de kandidatländer som finns. Det är också positivt att det enligt förslaget har skett vissa förtydliganden om tillämpning av dessa undantag.

Vi välkomnar dessutom att vissa delar i asylprocedurförordningen kan tillämpas tidigare än den 12 juni nästa år. Det kan också innebära ett lägre tryck längs den centrala Medelhavsrutten, och det återkommer jag till senare.

Det var vad jag hade tänkt att säga, och jag svarar gärna på frågor.

Anf. 105 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, ministern, för föredragningen! Jag vill göra det enkelt och använda den avvikande ståndpunkt som jag tror att MP och V hade tillsammans i SfU. Det innebär att vi inte stöder konceptet med säkra ursprungsländer, eftersom det riskerar att urholka människors rätt till en individuell och rättssäker prövning av sina skyddsbehov.

Jag vill också ställa några frågor om säkra länder. Jag undrar hur ministern i det här fallet ser på till exempel Turkiet som ett säkert land och hur han ser på Västsahara, som ju är ockuperat av Marocko.

Anf. 106 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag har en fråga som gäller Bangladesh: Om man tillhör folkgruppen rohingya, är det då verkligen ett säkert land?

Vi är egentligen inte principiellt emot en lista, men frågan är ju hur man har bedömt dessa länder och på vilka grunder och hur man gör med individer i fall då det uppenbart är fullständigt osäkert att återvända.

Anf. 107 JACOB RISBERG (MP):

Ordförande! Jag hänvisar också till den avvikande standpunkt som Ilona Szatmári Waldau tidigare nämnde.

Jag har också en fråga om just Marocko som säkert land. Det har ju skett en viss svängning från regeringens sida de senaste två månaderna vad gäller synen på Marocko och Västsahara. Det gäller inte minst att Sverige undertecknade det illegala handelsavtal som EU har ingått med Marocko.

Jag skulle därför vilja ställa en fråga gällande västsaharier som eventuellt har varit bosatta i Västsahara – och inte i Algeriet – och som eventuellt befinner sig i Sverige och ska utvisas. Anser statsrådet då verkligen att Marocko skulle ses som ett säkert land, och anser man då att just Marocko har suveränitet över Västsahara?

Anf. 108 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Ordförande! Då ska vi se. Angående frågan från Waldau om Turkiet är det helt korrekt att Turkiet står med på listan i det förslag som finns från kommissionen. Så är det. Regeringen tycker att det är en bra utgångspunkt att de kandidatländer till EU som finns också ska anses vara säkra ursprungsländer.

Jag vill också understryka någonting som egentligen går igen i alla frågorna: Att det är ett säkert ursprungsland innebär ju inte att man inte ska göra en individuell bedömning. Det gör man alltid. Det gör vi i Sverige, och det ska man även göra på EU-nivå. Det innebär dock att man ska hanteras i ett särskilt snabbspår, och det innebär att det blir kortare, tydligare och rakare. Vi vet ju redan i dag att den stora merparten av personer från de här länderna inte har asylskäl, och det vet vi för att vi gör en individuell asylprövning av dem.

Det blir en förändring mot i dag, men det ersätter inte att man gör en individuell bedömning även från Turkiet, som nämndes här.

När det gäller frågan från Lasses har vi statistik gällande Bangladesh. När man tittar på snittet bland de som beviljats från januari till juni i år på EU-nivå – jag kan inte säga vad det är i Sverige – har 3 procent från Bangladesh beviljats asyl inom Europa. Det är alltså 97 procent som inte har bedömts ha asylskäl.

Det är dock samma sak även där. Man gör alltid en individuell bedömning. Det finns personer som flyr från väpnat krig och förtryck, eller som har en individuell situation, och då får man ta hänsyn till det. Vi ska dock vara medvetna om att den stora merparten faktiskt inte har det, och det är en anledning till att de finns på den här listan. Jag känner mig confident i den.

När det gäller frågan från Risberg som väl tangerar det här om Västsahara och Marocko är det egentligen samma sak där. Man gör en individuell bedömning. Jag ska också säga att man faktiskt också kan göra specifika undantag för vissa grupper. Även det möjliggörs här. Det blir

naturligtvis en tillämpningsfråga, och där kan ju olika länder göra olika bedömningar, men jag känner mig confident med att det här nya förslaget till beslut är väl avvägt.

2025/26:16
5 december

Jag hoppas att det var svar på era frågor, annars får ni återkomma.

Anf. 109 JACOB RISBERG (MP):

Det var det inte riktigt, för jag undrade om regeringen anser att Marocko har suveränitet över Västsahara.

Anf. 110 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Jag kan faktiskt inte se att den frågan står på dagordningen, utan här handlar det om migrationspolitiken och huruvida det ska anses vara ett säkert ursprungsland för asylbedömningar. De andra frågorna får jag hänvisa till annan minister, men Marocko finns ju med på listan över säkra länder. Vi gör ingen annan bedömning från regeringens sida än att det förslaget är väl avvägt.

Anf. 111 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag hade samma fråga som Jacob Risberg, men jag hade tänkt formulera den annorlunda. Jag ställer den frågan, eftersom den kanske ger ett annat svar.

Frågan är om ministern anser att Västsahara ingår i begreppet Marocko som ett säkert land. Det är ju en migrationsfråga huruvida Västsahara anses vara en del av Marocko som säkert land.

Anf. 112 JACOB RISBERG (MP):

Ilona ställde frågan på ett mycket tydligare sätt än jag lyckades med, så jag inväntar svaret.

Anf. 113 JOHAN FORSSELL (M):

Det är så här: Förslaget är att Marocko ska anses vara ett säkert land. Sedan får man göra en individuell bedömning gällande om man kan göra undantag för olika grupper, men jag har ingen annan uppfattning än det förslag som har presenterats på EU-nivå kopplat till Marocko.

Det är möjligt att Vänsterpartiet och Miljöpartiet har en annan uppfattning i detta, och då får man väl anmäla en avvikande mening, men jag gör ingen annan bedömning. Jag tycker tvärtom att det är väldigt viktigt att vi får det här på plats.

Jag vill också påpeka att jag diskuterar just migrationspolitiken – inte på grund av ointresse för att diskutera utrikesfrågor utan för att jag inte äger de frågorna. Jag får hänvisa till ansvarig minister för det området.

Anf. 114 ORDFÖRANDEN:

Vi är farligt nära frågan om huruvida man ska erkänna Västsahara som land eller inte. Det är inte därför vi är här i dag. Sverige och Sveriges regering har erkänt Marocko. Sverige och Europeiska unionen har inte erkänt Västsahara.

Mitt förslag är att vi inte borrar djupare i detta, för jag tror att vi förstår varandra. Man kan välja att göra politik på det senare.

Anf. 115 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag kommer inte att anmäla någon avvikande standpunkt i den här frågan, utan jag står kvar vid den tidigare avvikande standpunkten. Jag tycker dock att det är en viktig diskussion hur man ser på invånarna i Västsahara när det gäller frågan om säkert land eller inte. Men vi kanske får ta den diskussionen inom ramen för om man ska erkänna Västsahara eller inte.

Anf. 116 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det med avvikande standpunkt från Vänsterpartiet och Miljöpartiet finns stöd för regeringens här redovisade standpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Förordningen om ändring av förordning (EU) 2024/1348 vad gäller tillämpningen av begreppet säkert tredjeland.

Anf. 117 JOHAN FORSSELL (M):

Ordförande! Det är ju flera länder här som anses som säkra. På dagordningen står även antagandet av en riktlinje när det gäller förändringar i asylprocedurförordningen gällande tillämpningen av begreppet säkra tredjeländer. En del av överenskommelsen om pakten var att kommissionen inom ett år från antagandet skulle se över det här säkra tredjelandskonceptet. Kommissionen presenterade därför den 20 maj i år ett förslag om ändring av bestämmelserna om när konceptet kan tillämpas.

Vad innebär då ett säkert tredjelandskoncept? Jo, det innebär att asylansökningar i vissa fall inte behöver prövas om sökanden i stället kan söka asyl i ett land utanför EU. Enligt förslaget utökas möjligheten att tillämpa detta koncept jämfört med i dag. I dag krävs nämligen att det finns en anknytning mellan sökanden och landet.

Enligt förslaget ska det fortsättningsvis också kunna tillämpas om en sökande har transiterat genom ett säkert tredjeland på vägen till EU, eller om det på EU-nivå eller bilateralt finns en överenskommelse med ett tredjeland om att det landet ska pröva asylansökningarna. Det är lite förenklat vad det handlar om.

Enligt detta förslag ska ett överklagande av ett beslut om att avvisa en asylansökan med hänvisning till ett säkert tredjeland inte längre ha automatisk suspensiv effekt. Det innebär helt enkelt att beslutet kan verkställas innan det vinner laga kraft om inte en domstol först har inhiberat beslutet, alltså meddelat att personen ska vara kvar under överklagandet.

Under förhandlingarna har också ett tillägg gjorts som innebär att ett överklagande inte heller ska ha automatisk suspensiv verkan om en asylansökan avvisats för att en sökande redan har beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat.

Det här förslaget har generellt mottagits positivt i rådet. Den fråga som har diskuterats mest är i vilket skede kommissionen och övriga medlemsstater ska informeras om när en medlemsstat ingår en bilateral överenskommelse med ett tredjeland om asylprövning. Ni vet att det finns några sådana arbeten igång. Enligt det förslag som nu ligger ska detta ske innan det börjar tillämpas och inte, som i kommissionens förslag, innan det ingås.

Regeringen har välkomnat förslaget. Vi avser att ställa oss bakom antagandet av en allmän riktlinje. Vi ser att det här förslaget möjliggör nya former av samarbete med tredjeländer för att minska den irreguljära migrationen och även för att motverka människosmuggling.

Nu väntar vi på att vårt kära Europaparlament ska anta sitt förhandlingsmandat så att trepartsmöten kan ske under det kommande cypriotiska ordförandeskapet.

Anf. 118 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Jag anmäler en avvikande ståndpunkt angående detta. Vi i Centerpartiet tycker att förordningen som den ser ut nu är problematisk inte minst eftersom anknytningskraven till ett säkert tredjeland har urvattnats. Vi är oroliga att rättssäkerheten riskerar att undergrävas. Vi är också oroliga över att asylrätten, liksom andra internationella konventioner, ska inskränkas.

Vi hade också velat att det var tydligare att principen om mänskliga rättigheter och principen om non-refoulement ska värnas.

Anf. 119 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Vänsterpartiet anmälde en avvikande ståndpunkt i socialförsäkringsutskottet, och jag hänvisar till den. Jag är glad över att se att Centerpartiet – som inte hade det då – nu har liknande synpunkter.

Anf. 120 JACOB RISBERG (MP):

Ordförande! Jag ska inte förlänga diskussionen utan hänvisar också till tidigare avvikande ståndpunkter i SfU.

Anf. 121 ORDFÖRANDEN:

Har statsrådet något att tillägga?

Anf. 122 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Nej, det har jag inte, utan vi kan gå vidare.

Anf. 123 ORDFÖRANDEN:

Vi konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, med avvikande ståndpunkter från Centerpartiet, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Anf. 124 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag vill bara poängtera att V och MP har en gemensam avvikande ståndpunkt i SfU.

Anf. 125 ORDFÖRANDEN:

Jag ska tydliggöra detta. Innebär det också att C är med på samma? Nej, C har en egen, och V och MP har en gemensam. Då är det tydligt i protokollet.

Vi gör ett jämfotaskutt i dagordningen och kommer till dagordningspunkt 10, Genomförandet av migrations- och asylpakten.

Anf. 126 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Herr ordförande! I RIF-rådet nästa vecka står även frågan om genomförandet av pakten på dagordningen. Det är en återkommande punkt; det känner ni till. Den här gången ligger fokus på den årliga asyl- och migrationsrapporten och även på solidaritetspoolen. Men vi tror också att kommissionen sannolikt kommer att beröra arbetet med hur genomförandet av pakten går på ett övergripande plan.

Migrationsrapporten presenterades av kommissionen den 11 november i år. Den ger, kan man säga, en överblick av migrationsläget i unionen. Den inkluderar även vilka medlemsstater som kommissionen har identifierat som att de står under migrationstryck. Kommissionen förväntas ge en lägesrapport kring det arbetet.

Den andra punkten handlar om det förslag som kommissionen har gett när det gäller rådets beslut om att etablera den årliga solidaritetspoolen. Här är det ordförandeskapets ambition att rådet ska nå en politisk överenskommelse vid nästa möte om storleken på solidaritetspoolen.

Kommissionen har föreslagit att solidaritetspoolen på årsbasis ska bestå av 30 000 omfördelningar av asylsökande och 600 miljoner euro för ekonomiska bidrag. Det är då de medlemsstater som kommissionen har pekat ut som att de står under migrationstryck som har rätt att utnyttja den här poolen, det vill säga Cypern, Grekland, Italien och Spanien.

Vid mötet ska även samtliga medlemsstater ange utfästelser om sina solidaritetsbidrag. Medlemsstaterna kan bidra med omfördelning, ekonomiska bidrag eller alternativa solidaritetsåtgärder. Storleken på utfästelserna utgår från en beräkning av medlemsstaternas rättvisa andel. Det är helt enkelt en nyckel baserad på bnp och befolkningsmängd. Sveriges rättvisa andel ligger då på 2,78 procent.

Det kommer förmodligen inte att bli helt lätt att komma överens om solidaritetspoolens storlek vid det här mötet. Man kan säga att en relativt stor grupp av medlemsstater, däribland Sverige, anser att poolens storlek bör vara mindre medan en mindre grupp av medlemsstater i stället vill att den ska vara större än vad kommissionen har föreslagit. I slutändan fattas beslut med en kvalificerad majoritet, men ordförandeskapet kommer i alla fall fram till dess att arbeta för att försöka nå någon form av kompromiss som är godtagbar för alla.

Från svenskt håll har vi även understrukt att även om Sverige inte är ett av de länder som pekas ut behöver vårt historiska asylmottagande och Sveriges integrationskapacitet beaktas.

Vad vi känner till i nuläget är att ordförandeskapet, till skillnad från vad kommissionen har sagt tidigare, har föreslagit att den här poolen ska bestå av lite drygt 16 000 omfördelningar och 333 miljoner euro. Det innebär i sin tur att Sverige skulle behöva bidra med 102,6 miljoner kronor och 460 omfördelningar. I Coreper i onsdags kväll nåddes ingen enighet om nivåerna. Troligtvis kommer ordförandeskapet att föreslå något högre siffror vid mötet, men vi vet alltså inte det just nu.

Jag avser hur som helst att under mötet förmedla att detta för Sveriges del inte kommer att bestå av omfördelningar av asylsökande utan att Sverige i stället bidrar ekonomiskt. Jag kommer också att understryka vikten av att migrationspakten genomförs och fungerar. Allt i pakten är naturligtvis inte perfekt, men den kommer att leda till bättre kontroll vid

EU:s yttre gränser, minskat antal asylsökande och även ett ökat återvändande.

2025/26:16
5 december

Regeringen är bland annat angelägen om att gränsförfaranden ska fungera effektivt, särskilt i de medlemsstater i unionen som är placerade längs den yttre gränsen, och att man därmed också ska förhindra sekundära förflyttningar, som är ett stort problem i dag i unionen. Detta är någonting som är särskilt viktigt för oss.

Som jag tidigare har sagt vid olika tillfällen ser vi också en väldigt viktig koppling: De medlemsstater som ska få sådana här solidaritetsbidrag ska också uppfylla sina egna rättsliga åtaganden inom migrations- och asylpakten. Det gäller särskilt Dublinförfarandet. För att tala klarspråk: De länder som inte uppfyller sina egna åtaganden om att respektera Dublinförfarandet kan inte heller räkna med att få solidaritetsåtgärder, svenska skattepengar. Det är därför avgörande att rådet kommer fram till en godtagbar kompromiss som inte underminerar genomförandet av den här pakten.

Jag kommer dessutom att framhålla att kommissionens förslag till solidaritetspool ligger för högt. Kommissionens förslag utgår från att regelverket ska omfatta ett helt år, men regelverket kommer de facto bara att gälla ett drygt halvår, det vill säga från och med nästa sommar, den 12 juni 2026. Det borde man ta hänsyn till när solidaritetspoolen fastställs. Därför bör poolens storlek minska på motsvarande sätt. Utgångspunkten för regeringens agerande bör vara att ligga så nära den nedre gränsen som det är möjligt.

För det fall det blir en diskussion om frågan om en fullständig eller möjligen delvis nedsättning av utfästelser för de medlemsstater som kommissionen har identifierat som att de står under betydande migrationstryck avser jag att verka för att den eventuella nedsättningen blir så låg som det bara är möjligt.

Det var vad jag tänkte säga. Jag svarar gärna på frågor.

Anf. 127 JACOB RISBERG (MP):

Det kanske inte kommer som en överraskning att vi har en avvikande ståndpunkt i det här ämnet. Jag läser upp den.

Miljöpartiet har vid ett flertal tillfällen kritiserat migrations- och asylpakten för bristande rättssäkerhet och oförenlighet med asylrätten. Vi anser därför att regeringens ståndpunkt i stället borde lyda:

Regeringen anser att det är av avgörande betydelse att asylrätten och rättssäkerheten säkerställs vid migrations- och asylpaktens implementering och att respekten för mänskliga rättigheter säkerställs såväl i unionen som vid EU:s yttre gränser och i de länder som EU samarbetar med och där flyktingar reser ifrån eller passerar.

Vad gäller solidaritetspoolen säger vi följande.

Regeringen avser att verka för att storleken på solidaritetspoolen 2026 på bästa möjliga sätt bidrar till att de som söker asyl i EU får en rättssäker asylprövning och att de som beviljas asyl får goda förutsättningar att integreras i EU. Genom att ansvaret fördelas på fler medlemsstater utifrån vad som ger flyktingarna bäst förutsättningar att integreras kommer det att bli bättre både för dem som får skydd i EU och för medlemsstaterna.

Integrationen av de ukrainska flyktingarna är ett gott exempel på när detta har fungerat väl. Redan från start har de ukrainska flyktingarna

kunnat resa till olika EU-länder. Om nästan alla i stället hade stannat kvar i Polen hade det varit en ännu större utmaning att på kort tid ordna bra boenden och på olika sätt integrera flyktingar i arbete, utbildning med mera.

Anf. 128 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Vänsterpartiet hade också en avvikande ståndpunkt i socialförsäkringsutskottet. Jag kan instämma i mycket av det som Miljöpartiet nu framförde. Men jag vill också föra in att jag anser att Sverige måste vara berett att ta sin andel av asylsökande och inte köpa sig fri från ansvar, vilket ju är det som är regeringens förslag.

Anf. 129 ORDFÖRANDEN:

Det är alltså en avvikande ståndpunkt på inte-köpa-sig-fri-delen. Det handlar om att Sverige ska ta emot i stället för att köpa sig fri – tolkar jag det rätt? Ja.

Då konstaterar vi att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, med avvikande ståndpunkter från Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Då har vi övriga frågor. Är det några av dem som faller på statsrådet? Det kanske det är.

Anf. 130 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Precis. Vi har en övrig fråga från Polen, som har begärt den. Det handlar om hybridhot och viseringar till ryska medborgare. Vi får se vad polackerna kommer att ta upp; vi får ju liksom inget utskickat material. Men Polen har i alla fall begärt den övriga frågan. Vi kommer naturligtvis att lyssna till informationen, om det blir någon sådan. Men jag avser även att lyfta upp vikten av att de riktlinjer som finns i dag avseende en restriktiv tillämpning följs och att de följs av samtliga medlemsstater, vilket inte alltid är fallet. Vi har haft några exempel på det. Jag har ingenting emot nunnor per se, vill jag säga, bara vissa.

Anf. 131 ORDFÖRANDEN:

Det låter bra.

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi tackar statsrådet med medarbetare för närvaro vid dagens sammanträde med EU-nämnden och önskar lycka till i rådet och trevlig helg när det blir dags.

Anf. 132 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Jag önskar ett fortsatt trevligt möte och trevlig helg när det blir dags.

Anf. 133 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket!

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 17 november 2025

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 11–12 december 2025

Anf. 134 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar statssekreterare Daniel Liljeberg och medarbetare hjärtligt välkomna.

Vi börjar med en återrapport. Statssekreteraren har inget att tillägga. Då tackar vi så mycket för informationen.

Då tar vi oss till rådsdagordningens punkt 3, Rådets förordning om fastställande för 2026, 2027 och 2028 av fiskemöjligheter i Atlanten och Nordsjön.

Anf. 135 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Denna dagordningspunkt var föremål för överläggning i miljö- och jordbruksutskottet i går. Jag tänkte därför fatta mig relativt kort.

Det är ett omfattande förslag som innehåller runt 190 fiskbestånd, indelade i flera kvoter. De involverar flera externa parter, vilket gör att förhandlingarna är komplexa.

Som vi ser har de främsta intressena från Norge och Storbritannien, men även andra kuststater som Färöarna och Ryssland, i de här förhandlingarna verkat för att öka sina egna kvotandelar. De är mindre intresserade av att diskutera hållbar förvaltning av gemensamma bestånd. Det beklagar vi, eftersom det har påverkan på beståndssituationen i dessa vatten.

Vi ser också att Norge samarbetat med Ryssland i syfte att få gehör för egna intressen. En dialog har initierats på högsta nivå från kommissionen men hittills utan större resultat. Kommissionen har uppmanat EU:s medlemsländer att i samtliga bilaterala kontakter med Norge mana till ett bättre samarbete om gemensamma fiskbestånd.

Konsultationerna mellan EU och Norge pågår fortfarande och kommer sannolikt inte att vara klara inför rådsmötet. Jag har dock förhoppningar om att dessa kvoter fastställs genom skriftlig procedur i december och att det därmed kommer att vara möjligt med tillträde till norska och brittiska vatten från och med den 1 januari, vilket är särskilt viktigt för det traditionella svenska fisket.

Regeringens ståndpunkt framgår i sin helhet i det fakta-PM som har skickats till riksdagen. Ståndpunkten utgår från en restriktiv linje.

Vad gäller ål anser regeringen i första hand att EU:s ålförordning behöver implementeras för att skydda ålen eftersom ålförordningen täcker ålens hela utbredningsområde. Regeringen kan dock stödja att de nuvarande möjligheterna att harmonisera stängningsperioderna mellan Östersjöländerna kvarstår.

Anf. 136 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Vi socialdemokrater håller med om mycket i den svenska ståndpunkten. Det är bra att regeringen tydligt tar upp och

markerar vikten av att verka för att den vetenskapliga rådgivningen, försiktighetsansatsen och ekosystemansatsen är grunden för besluten.

Vad gäller ålen skulle vi socialdemokrater dock vilja ha en striktare skrivning. Om vi inte får med det kommer vi att vilja anmäla avvikande ståndpunkt. Vi anser att Sverige, i linje med Ices rekommendationer, bör verka för ett totalförbud mot ålfiske inom hela EU för alla livsstadier under hela året men med en möjlighet för vissa undantag för småskaligt fiske med äldre licenser. Så vill vi uttrycka det.

Anf. 137 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Det är bra att regeringen i ståndpunkten menar att man kommer att verka för restriktivt satta fiskemöjligheter. Ståndpunkten är överlag bättre än den har varit tidigare år.

Vi saknar dock ett totalstopp för ålfiske. Därför vill jag byta ut stycket om ålen i enlighet med vår avvikande ståndpunkt i miljö- och jordbruksutskottet som handlar om ett totalförbud mot ålfiske och lite annat när det gäller fiskemöjligheter.

Anf. 138 JACOB RISBERG (MP):

Ordförande! Jag vill också hänvisa till MP:s och V:s gemensamma avvikande ståndpunkt i miljö- och jordbruksutskottet.

Jag har också en fråga till statssekreteraren. Det gäller CFP. Vi har hört rykten om att 14 länder pressar danskarna om att reformera eller riva upp hela CFP. Det vore olyckligt. Därför skulle det vara bra att få veta hur Sverige ställer sig till det. Står man emot?

Om CFP skulle ryckas upp nu får vi en helt annan fiskepolitik framöver, som vi inte tror är bra på något vis.

Jag vill framför allt veta hur Sverige ställer sig vad gäller CFP. Kan ni stå emot och stötta, så att detta inte kommer upp på dagordningen över huvud taget?

Anf. 139 ORDFÖRANDEN:

Jag är lite osäker på om det ryms inom det här samrådet. Men statssekreteraren får svara om han känner sig nödgad.

Anf. 140 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Jag känner mig inte nödgad, men det kan ändå vara intressant att kommentera.

Till att börja med har jag noterat yrkandena om ålen. Den svenska ståndpunkten är förstås som den är skriven. Vi tror att ett begränsat ålfiske under sex månader, som dessutom är samordnade med övriga Östersjöländer, är att föredra.

När det gäller kommande CFP känner ledamoten kanske till att det pågår en utvärdering av den. Sverige avvaktar helt enkelt vad den utvärderingen kommer att ge. Jag har inga ytterligare ståndpunkter att meddela i dag.

Anf. 141 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt från Socialdemokraterna och en gemensam avvikande ståndpunkt från Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Rådets förordning om fastställande för 2026 av fiskemöjligheterna i Medelhavet och Svarta havet.

Anf. 142 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! På rådsmötet väntas en politisk överenskommelse nås om fiskemöjligheter i Medelhavet och Svarta havet för 2026. För Medelhavet grundar sig förslaget på den fleråriga plan som antagits för västra Medelhavet. För de arter som inte ingår i planen innebär förslaget införlivning av de överenskommelser som ingåtts inom ramen för Allmänna kommissionen för fiske i Medelhavet, som är en regional fiskeförvaltningsorganisation för både Medelhavet och Svarta havet. Förslaget innehåller också fiskemöjligheter för piggvar och skarpsill i Svarta havet.

Förslagen grundar sig på vetenskaplig rådgivning från Allmänna kommissionen för fiske i Medelhavet och Vetenskapliga, tekniska och ekonomiska kommittén för fiskeriet.

Jag vill understryka att regeringen generellt anser att det alltid är angeläget att verka för att nå målen om maximal och hållbar avkastning i all förhandling om kvoter och fiskemöjligheter. Det är lika viktigt att den gemensamma fiskeripolitikens mål om landningsskyldighet möjliggörs samt att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen utgör grunden för besluten.

Mot denna bakgrund har regeringen inga invändningar mot kommissionens förslag, eftersom förslaget utgår från tidigare nämnda mål och principer.

Anf. 143 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Den gemensamma jordbrukspolitik efter 2027: innovation och förenkling.

Anf. 144 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Vid det här rådsmötet kommer också en diskussion att äga rum om nästa CAP och att denna gång fokusera på förenkling och innovation – två centrala frågor för utvecklingen av jordbruket. Det här är den tredje riktlinjedebatten om nästa CAP, inför att ordförandeskapet börjat skissa på revidering av förslaget.

Vid de två föregående rådsmötena har diskussionen fokuserat på den gröna arkitekturen och på livsmedelsförsörjning och ökad styrning av stöden.

Regeringen välkomnar att kommissionens förslag till CAP efter 2027 genomgående innehåller färre detaljregler än tidigare, vilket ger medlemsstaterna större flexibilitet i genomförandet. Det ger bättre möjligheter att anpassa genomförandet efter nationella förutsättningar,

vilket ökar effektiviteten och bidrar till förenkling och ökad förståelse hos jordbrukarna.

Samtidigt som detaljregleringsgraden minskar föreslår kommissionen att fler stöd och stödelement blir obligatoriska. Regeringen anser att flera av dem i stället ska vara frivilliga. Inför detta rådsmöte meddelar vi vad som bör vara frivilligt inom det grundläggande inkomststödet och att stöd till småbrukare och riskhantering bör vara frivilliga.

Regeringen anser också att alla åtgärder på det skogliga området bör vara frivilliga för medlemsstaterna, inte minst eftersom de nationella kuverten är anpassade efter jordbrukssektorns storlek. Den ökade flexibiliteten behöver balanseras av gemensamma ramar för att säkerställa likvärdiga konkurrensvillkor, bland annat genom kommissionens nationella rekommendationer och öronmärkningen för miljö och klimat för NRP-fonden.

Regeringen anser samtidigt att antalet specifika mål som ska mötas med NRP-planen bör anpassas utifrån respektive medlemsstats behov och vara proportionerligt när det gäller storleken på det nationella kuvertet. Annars riskerar genomförandet att bli fragmenterat.

För att kunna ta till vara möjligheterna till förenkling är det angeläget att det ges tillräcklig tid att ta fram de kommande stöden. Därför behöver kommissionens rekommendationer dels komma i god tid, dels beakta nationell kompetens. EU-kommissionens tidsplan oroar oss när det gäller CAP, eftersom det finns risk att det blir mycket kort om tid att färdigställa planen.

Regeringen anser vidare att det finns ytterligare utrymme för förenkling av förslaget, bland annat vad gäller grundvillkoren. Givet svårigheterna att genomföra effektiva grundvillkor är regeringen negativ till obligatoriska villkor för god gårdsförvaltning, även om det är positivt att förslaget ger medlemsstaterna större flexibilitet.

Regeringen bedömer att riktade stöd ofta är mer effektiva för att nå miljö- och klimatmålen samtidigt som de kan upprätthålla lönsamheten hos företagen. Regeringen välkomnar föreslagna förändringar som kan göra miljö- och klimatersättningarna mer attraktiva, exempelvis möjligheten att ha ettåriga stöd.

Däremot skulle det föreslagna omställningsstödet till områden med kväveöverskott kunna bli enklare. Vi efterfrågar därför mer flexibilitet i den delen.

Gällande innovation anser regeringen att en stark kunskapskedja är avgörande för hela näringsens konkurrenskraft och hållbarhet. Regeringen är positiv till att frågorna ges större tonvikt och att det är ett ökat fokus på spridning och uppskalning av innovationer i innovationsstödet EIP.

För att kunna involvera kunskapskedjans alla olika aktörer och göra det mer attraktivt att delta skulle regeringen vilja se vissa förändringar och förtydliganden i förslagen. Vi anser att samma åtgärder som i dag behöver vara möjliga, och vi vill inte se några begränsningar av vilka som kan delta i arbetet.

Att tillåta regulatoriska sandlådor, där det råder undantag från vissa regler, kan vara ett sätt att hitta nya lösningar på olika svårigheter och bör vara möjligt inom ramen för förslaget.

Därtill borde det gå att förenkla administrationen av stöden och åstadkomma bättre balans mellan risken för felaktiga utbetalningar och

omfattningen av kontrollerna. Klumpsummor och schabloner kan vara en väg framåt och bör kunna utformas som en kostnadsteknik för centrala aktörer.

Kommissionen behöver säkerställa att förenklingsambitionerna även speglas i kommissionens uppföljning av medlemsstaterna, eftersom de annars inte ger någon förenkling i det sista ledet.

Slutligen vill jag passa på att nämna att det även finns medel för utveckling och innovation i andra fonder. Regeringen anser att det är viktigt att utforska synergimöjligheterna med de fonderna.

Anf. 145 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack för dragningen, statssekreteraren! Jag konstaterar att den var lite längre och annorlunda än det utskickade underlaget.

Jag är ingen expert på mitt partis jordbrukspolitik, trots att jag själv har en jordbruksfastighet. Men jag tänker att detta bara var uppe för information på miljö- och jordbruksutskottet. Därför tänker jag upprepa det vi förde fram där. Det är möjligt att några delar har förts in i det som statssekreteraren sa, men i så fall kommer statssekreteraren säkert att komplettera.

Jag börjar med att instämma i det som nämns om behovet av robust primärproduktion och jordbruk i hela landet. Vi ser dock ett behov av att i större utsträckning börja diskutera vilken typ av produktion vi vill ska öka och vilka som ska stå för den. Att arbeta för en mångfald av gårdar i hela landet kräver andra åtgärder än att stötta hög produktion från ett fåtal gårdar som redan klarar sig bra.

Genom att arbeta mot strukturomvandlingen skulle CAP kunna bidra till att behålla även små gårdar, vilket både behåller produktionen och beredskapen och förenklar generationsskiftet genom lägre kostnad för att ta över gården. Detta skulle kunna läggas till som en av målsättningarna och genomsyra utformningen av CAP och dess stöd, inklusive investeringarna. Syftet är såklart inte att ta bort stora gårdar utan att se till att bibehålla såväl stora som små och medelstora.

Det finns stora synergimöjligheter mellan beredskap och miljö genom att minska användningen av framför allt importerade insatsvaror, öka diversiteten och cirkulariteten, stärka ekosystemen och bidra till en mångfald av lantbruk i hela landet. Insatssmå lantbruk med lägre belåningsgrad kan också ha lägre ekonomisk risk för omvärldsfaktorer, till exempel prissvängningar på insatsvaror.

Angående flexibilitet, grundvillkor och konkurrens känner Vänsterpartiet en oro för att tappa för stora delar av den gemensamma faktorn inom CAP. Med svagare grundvillkor och större möjligheter till olika utformning i varje medlemsland finns det en risk att företag med höga miljöambitioner, inte minst svenska sådana, missgynnas på bekostnad av produktionssätt som har svårt att uppfylla dagens krav. Oron för att skydda konkurrenskraften får inte innebära en försvagning av miljöambitioner. De kan också stärka robustheten.

Eftersom det i det nuvarande förslaget finns ett mindre, icke öronmärkt budgetutrymme till miljöersättningar krävs det stora miljöincitament i övrig reglering. Genom en siffersatt miniminivå för gårdsstödet binds större delar av budgeten i praktiken upp på inkomststöd, vilket stärker behovet av starka grundvillkor. Vänsterpartiet anser att en öronmärkning

av budgeten till åtgärder för miljö och klimat bör läggas till för att säkerställa lantbrukarnas möjlighet att få betalt för sina åtgärder och bidra till målsättningarna för miljö och klimat, inklusive att uppfylla restaureringsförordningens mål.

Jag tyckte också att jag hörde statssekreteraren säga någonting om skogsbruket. Vänsterpartiet menar att det svenska skogsbruket behöver förändras för att bli mer klimatsmart. Vi håller inte med om alla delar av regeringens skogspolitik.

Anf. 146 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Även Socialdemokraterna vill hålla fast vid tidigare avvikande ståndpunkt från miljö- och jordbruksutskottet. Där påtalade vi ytterligare en tidigare avvikande ståndpunkt som vi har gjort. Jag kan nämna något om det.

Men först vill jag säga att det finns flera delar i regeringens ståndpunkt och ambition som vi givetvis håller med om. Det gäller inte minst det som statssekreteraren tog upp om robusthet. Det är i dessa beredskapstider viktigt att vi slår vakt om att ha ett livskraftigt jordbruk i hela landet.

Ståndpunkten ändrades nu i det muntliga. Det var ganska mycket fokus på innovation, vilket det inte var på samma sätt i den skriftliga ståndpunkten, även om det fanns med. Vid sittande bord så här kan det vara utmanande att hinna med i de exakta formuleringarna och om vi kan stödja allt. Men det är klart att vi vill stå bakom ett fokus på innovation och utveckling inom jordbruket. Det tror vi absolut är en förutsättning för konkurrenskraft. Vi håller säkert med om mycket av denna ambition.

Tidigare har regeringen också haft fokus på unga, på generationsväxling och på möjligheten att ersätta jordbrukare för insatser som går längre än gemensamma EU-krav. Vi utgår från att det gäller även fortsatt. Men jag hörde inte det lyftas upp muntligt den här gången. Det skulle vi gärna vilja. Och vi tror att vi är väldigt överens där. Det är en stor utmaning inom hela EU med en bristande generationsväxling och en ålderstigen jordbrukssektor.

Vi tycker att det är viktigt att både hjälpa till i generationsväxlingen och se till att unga vågar ta chansen. Det är viktigt för vår framtid att vi klarar av generationsväxlingen men såklart även att vi fortsätter stödja jordbrukare som orkar fortsätta en längre tid. Vi är alltså negativa till att inte ersätta jordbrukare för insatser efter pension. Även den som har uppnått pensionsåldern kan driva ett jordbruk om man har hälsan och orken. Med tanke på hur det ser ut i hela EU i dag behövs det om vi ska kunna ha hög beredskap.

Statssekreteraren får gärna säga om detta fortfarande är prioriterat för regeringen. Det tror vi att det är. Där är vi överens i så fall.

Från Socialdemokraternas sida vill vi också ta upp den gröna omställningen. Vi har i vår ståndpunkt sagt att vi vill ha ett tillägg om att påskynda den gröna omställningen inom jordbrukssektorn. Vi vill också att man säkerställer att miljö- och djurvälståndarbete tydligt förblir en garanterad del av den gemensamma jordbrukspolitiken. Vi har fått försäkringar om att detta inte ska påverkas när man går över till den mer storskaliga fonden och så vidare, men vi är ändå oroade. Om man inte har tydliga, säkerställda miljö- och djurvälståndspåslag i tilldelningen av

ekonomiska medel är vi rädda för att dessa frågor kommer att försvinna mellan stolarna. Det vill vi peka på.

Vi vill också peka på mindre lokala och regionala projekt. Vi är rädda för att de kan missgynnas när man förändrar hur det hela ser ut. Om man har en gemensam pott kan det regionala missgynnas, helt enkelt, och då även sådana projekt som inte är så storskaliga. Det vill vi också ta upp.

Jag tittar i mina anteckningar för att se om det var något mer som jag ville ta upp muntligt när det gäller vår ståndpunkt. Nej, jag tror att jag har sagt det allra viktigaste för oss.

Anf. 147 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Det var som sagt mer i texten. Jag kan mycket väl ha missat något. Men jag har några medskick. Ett av medskicken var att regeringen redan nu borde markera mot höjda gränser för statsstöd, då de annars riskerar att snedvrida den inre marknaden. Men det är möjligt att detta fanns med, för jag hörde något om nationellt kuvert.

Sedan vill även jag understryka det viktiga med landsbygdsutveckling och att säkerställa finansieringen till unga lantbrukare. Detta saknas tyvärr i nuvarande ståndpunkt, men jag hoppas att det kan tas med. Vi vill gärna se örönmärkta medel för investerings- och startstöd till just unga lantbrukare, men också de över 65 är viktiga att lyfta i det här sammanhanget.

Slutligen vill jag också peka på djurvälfaerden. Den måste verkligen tas med och beaktas.

Anf. 148 JACOB RISBERG (MP):

Jag ska försöka att inte förlänga diskussionen utan hänvisar till tidigare avvikande ståndpunkter, där framför allt djurvälfaerden, som nu har nämnts ett par gånger, är väldigt viktig att lyfta fram.

Sedan har jag en fråga – eller ett medskick, beroende på hur man ser det – och den handlar om att koppla ihop den kommande jordbrukspolitiken med den restaureringslag som är på gång. Hur ska vi kunna arbeta med att genomföra restaureringslagen om vi inte kopplar ihop den med den kommande jordbrukspolitiken?

Anf. 149 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Nu kom jag på vad det var jag särskilt ville trycka på. Det gällde fokuset på att få en robust och lönsam primärproduktion i hela landet och att man där särskilt trycker på de särskilda förutsättningar som norra Sverige har, med kortare odlingsäsong och långa avstånd. Där är vi ju unika. Vi har annan geografi än stora delar av Europa. Detta behöver vi föra fram i diskussionerna, för det kan också påverka hur stöden utformas.

Anf. 150 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Innan jag svarar på frågorna – jag kommer inte att svara på alla – vill jag påminna nämnden om att vi i dag alltså ska prata om att man på rådet i nästa vecka ska diskutera innovation och förenkling inom CAP. En del av det som har sagts från ledamöternas sida har gått lite utanför det, eller ibland ganska mycket utanför det. Men jag tycker ändå att det är viktigt att, i den mån jag kan, kommentera de frågor som har

ställts och svara efter bästa förmåga. Jag ska försöka ta frågorna i den ordning de ställdes.

Först var det Vänsterpartiet, som jag uppfattade hade en delvis annan ståndpunkt. För regeringen är det viktigt att de aktörer som producerar mycket livsmedel som vi behöver inte ska förfördelas på ett sätt som gör att systemet inte längre fungerar. Skulle till exempel taket för stöd sättas för lågt skulle risken bli att investeringar uteblir, att gårdar delar på sig eller något annat beteende som inte vore optimalt inom livsmedelsproduktionen, för att uttrycka det milt. Det är bakgrunden till den svenska ståndpunkten.

Nästa fråga gällde skogen. Som jag tror att jag sa i mitt anförande: Eftersom de nationella kuverten är beräknade utifrån jordbruket har den svenska ståndpunkten varit att inte ta med skogen. Det är därför vi har den ståndpunkten. Detta var Vänsterpartiets frågor.

Sedan uppfattade jag att Socialdemokraterna och Jytte Guteland i många centrala delar håller med regeringen, vilket vi förstås uppskattar. Hon talade en del om grön omställning och så vidare. Då vill jag påminna om att det finns en ganska rejäl öronmärkning i kommissionens liggande förslag gällande NRP-fonden, där 43 procent ska gå till klimat- och miljöåtgärder. Det skulle i så fall motsvara 372 miljarder euro. Det är ganska mycket pengar som skulle riktas till sådant som Jytte Guteland pratar om.

Jag är osäker på vilken ledamot det var som tog upp frågan hur vi bestämmer detta på regional nivå. Men jag vill påminna om att vi kommer att följa partnerskapsprincipen, vilket gör att vi kommer att samordna oss på rimligt sätt med den regionala nivån för att få bra planer på plats.

Sedan hade Centerpartiet en fråga. Kan Anna Lasses påminna mig lite om vad den gällde?

Anf. 151 ANNA LASSES (C):

Det gällde framför allt unga. Men jag ska erkänna att jag eventuellt inte riktigt har läst titeln, och det har förmodligen inte heller mitt parti gjort. Det gällde alltså detta med stöd till unga lantbrukare, men jag vet inte om det går in under innovation och förenkling. Detsamma gäller djurvälfaerden.

Anf. 152 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Tack för hjälpen! Det är ju inga nya läror som vi presenterar i dag. Vi ska tala om innovation och förenkling.

De ståndpunkter som regeringen har när det gäller generationsskifte och djurvälfaerd ligger naturligtvis fast. Det är vad jag kan säga om det.

Något jag inte tänker svara på i dag är Miljöpartiets fråga om restaureringsplan. Det är ett arbete som får komma senare, när vi får se hur hela CAP landar och, beroende på det, vad man kan fördela för medel till den kommande restaureringsplanen. Sedan vill jag hänvisa till att Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen har i uppdrag att se på hur den ska genomföras i Sverige. Vi ska få ett resultat från det arbetet den 27 februari, tror jag, när det gäller det svenska genomförandet

Anf. 153 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag begärde ordet för att tydliggöra att jag också hänvisar till tidigare avvikande ståndpunkt. Jag instämmer i frågan om djurvälstånd och vill också anmäla avvikande ståndpunkt till förmån för det jag har framfört i dag.

2025/26:16
5 december

Anf. 154 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Tack, statssekreteraren, för svaret!

Det är klart att vi förstår att fokuset är innovation, men vi tror ändå att innovationsdiskussionen kan påverka hur den gröna omställningen involveras och hur det ser ut när det gäller generationsväxling och djurvälståndfrågor. Vi menar fortsatt att regeringen ska ha det fokuset i diskussionen. Vi står fast vid vår avvikande ståndpunkt.

Anf. 155 ORDFÖRANDEN:

Var det en avvikande ståndpunkt också från C?

Anf. 156 ANNA LASSES (C):

Nej, det var ett medskick. I och med att statssekreteraren sa att detta är regeringens linje hoppas jag att det finns med i bakgrunden även till den här diskussionen.

Anf. 157 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med avvikande ståndpunkter från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi går in på dagordningspunkt 6, Övriga frågor.

Anf. 158 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Jag har inget att tillägga när det gäller övriga frågor, om inte nämnden vill diskutera något.

Anf. 159 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen! Vi tackar för deltagandet vid dagens sammanträde i EU-nämnden och önskar statssekreteraren med medarbetare lycka till på rådet! Trevlig helg när det blir dags, och eventuellt också god jul, om vi inte ses innan dess!

§ 6 Ekonomiska och finansiella frågor

Statssekreterare Johanna Lybeck Lilja

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 13 november 2025

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 12 december 2025

Anf. 160 ORDFÖRANDEN:

Med oss har vi statssekreterare Johanna Lybeck Lilja. Vi börjar med en återrapport.

Anf. 161 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Jag får nästan be om ursäkt för att jag kommer med en lång agenda i slutet på en lång förmiddag, men det är inte något som vi bestämmer över. Vi får hjälpas åt, så ska nog det här gå bra, tänker jag.

Jag har egentligen ingenting att tillägga från mötet i november. Men jag vill passa på att berätta att det kommer att vara en informell minstermiddag på torsdag kväll, och den kommer att handla om stödet till Ukraina.

Anf. 162 ORDFÖRANDEN:

Mycket lastar vi Finansdepartementet för, men inte längden på föredragningslistan.

Vi tackar så mycket för informationen!

Då går vi in på rådsdagsordningens punkt 3, Spar- och investeringsunionen. Paketet om marknadsinfrastruktur och effektiv tillsyn.

Anf. 163 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! I går kom det sedan länge aviserade förslaget från kommissionen när det gäller marknadsintegration och tillsyn. På mötet nästa vecka kommer ministrarna att få en presentation av förslaget och ges möjlighet att dela sina initiala tankar om paketet.

Detta förutsätter dock att det finns en fransk översättning tillgänglig inför mötet. Annars är det möjligt att Frankrike vill att punkten ska strykas.

>>> ***Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*** <<<

Det här paketet är ganska stort. Det är mer än 400 sidor, tror jag. Språkfrågan är viktig för Frankrike. >>> ***Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*** <<<

Vi kommer givetvis att ta fram en faktagenomgång om förslaget och överlägga med finansutskottet enligt vanliga gängse rutiner, men det kommer att vara på andra sidan årsskiftet.

Nu kommer jag till själva förslaget. Det handlar bland annat om att centralisera tillsynen för de mest systemviktiga instituten i den finansiella infrastrukturen. Vi pratar om vissa operatörer av handelsplatser, värdepapperscentraler och centrala motparter. Det är de som är en del av den finansiella infrastrukturen.

Med andra ord föreslår kommissionen att tillsynen av flera företag som har en betydande roll i EU:s finansiella system ska hanteras av Esma,

tillsynsmyndigheten för värdepapper på EU-nivå. Men de nationella myndigheterna kommer att fortsätta att vara involverade.

Vi håller på att titta på om några av våra svenska företag skulle kunna klassas som systemviktiga. Detta blir naturligtvis en viktig fråga att hålla koll på framöver, men vi är inte färdiga med den analysen, helt enkelt.

Den andra delen av det här paketet handlar om marknadsintegration. I grunden handlar det om att minska fragmenteringen i den finansiella infrastrukturen. Vi håller med kommissionen om att den nuvarande tillsynsstrukturen innebär vissa utmaningar. Men vi får inte heller glömma bort att centraliserad tillsyn inte är lösningen när det gäller att få kapitalmarknaderna att växa. För att åstadkomma detta krävs nationella initiativ.

Vad gäller tillsynen behöver vi förstås en likvärdig, stark och effektiv, riskbaserad tillsyn. Den behöver också ta hänsyn till nationella förhållanden och gränsöverskridande risker. Vi menar också att ansvarsfördelningen behöver vara tydlig och att nationellt inflytande behöver säkerställas.

När det sedan handlar om de delar som gäller marknadsinfrastruktur välkomnar vi initiativen för att öka integrationen på det området. Men vi måste också värna om redan välfungerande modeller i medlemsstaterna.

Anf. 164 ORDFÖRANDEN:

Vi konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi tar oss till dagordningspunkt 4, Europaketet. Där är det tre underpunkter, och statssekreteraren tar dem i ett sammanhang.

Anf. 165 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Jag tänker ta de tre punkterna samlat. Vi ska bara notera att Sverige endast har rösträtt när det gäller en av de tre rättsakterna, den som behandlas under dagordningspunkt 4 b, om tillhandahållande av tjänster i digital euro av betaltjänstleverantörer registrerade i medlemsstater som inte har euron som valuta. Det är bara när det gäller den som vi har rösträtt.

Tanken var att man på mötet nästa vecka skulle anta en allmän riktlinje om lagstiftningspaketet om digital euro, men förhandlingarna verkar inte hinna bli helt klara till dess. På mötet nästa vecka kommer vi i stället att få en uppdatering om det fortsatta arbetet, så jag tänkte därför passa på att berätta lite om den framtida processen.

Frågan om digital euro har diskuterats väldigt intensivt de senaste åren. Det är tydligt att euroländerna har velat få detta på plats. Men även efter det att förhandlingarna i rådet och trepartssamtalen är klara återstår en hel del arbete för ECB innan en digital euro kan vara på plats. Dessa förhandlingar handlar enbart om att få de legala förutsättningarna på plats för att kunna ge ut en digital euro. ECB har sagt att de kanske, om man får detta på plats under 2026, kan ge ut en digital euro 2029. Det är alltså ganska långa ledtider i detta projekt.

För Sverige har det varit viktigt att de krav som ställs på våra svenska banker är rimliga och proportionerliga. Det handlar om huruvida de behöver ha system för att hantera digital euro eller inte. Här har vi landat i vad vi tycker är en väldigt bra balans. Banker som har mycket verksamhet

i eurozonen behöver kunna hantera digital euro, men banker med ett begränsat antal kunder från euroländerna behöver inte kunna det.

Anf. 166 ORDFÖRANDEN:

Är detta en diskussionspunkt eller en lägesrapport?

Anf. 167 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Sannolikt är det en informationspunkt, men vi har satt upp det som en diskussionspunkt. Det kan vara några som väljer att yttra sig.

Anf. 168 ORDFÖRANDEN:

Då ska vi ge stöd för en inriktning. Vi konstaterar då att det finns stöd för en sådan inriktning från regeringens sida.

Vi rör oss vidare på rådsdagordningen till punkt 5, Förordningen om fastställande av unionens tullkodex och inrättande av Europeiska unionens tullbyrå.

Anf. 169 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Nu är vi på en informationspunkt – så att vi är klara över det.

På denna punkt kommer ordförandeskapet att informera om hur det går i trepartssamtalen om tullunionen. De är i slutskedet, och det sista trepartsmötet under det danska ordförandeskapet äger rum på onsdag nästa vecka, två dagar före mötet i Ekofin. Även därefter kommer det dock förmodligen att finnas några utestående frågor, innan den slutliga överenskommelsen är helt klar.

Det är inte så vanligt att vi följer upp en fråga på det här sättet, innan den slutliga kompromissen är färdig. Men detta är en viktig fråga. Det danska ordförandeskapet har arbetat hårt med den, så de vill nog ta hem en vinst på Ekofinmötet. Det tycker vi att vi kan ge våra danska grannar och vänner.

Vi kommer naturligtvis att återkomma till riksdagen när det är dags att besluta om den slutliga överenskommelsen. Jag vet också att statssekreterare Carolina Lindholm var i skatteutskottet och överlade om detta i går.

Men inför detta möte ska vi alltså få information om hur trepartssamtalen går. Därför har vi en lite kortare ståndpunkt, som ni har sett i den kommenterade dagordningen.

Anf. 170 ORDFÖRANDEN:

I de handlingar vi har fått står det att man vill ha ett mandat inför en diskussion. Men då är det alltså bara en information, och ni vill inte ha något mandat i dag?

Anf. 171 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Vi har i vår kommenterade dagordning satt upp det som en diskussionspunkt, återigen av skälet att det kan vara medlemsstater som vill yttra sig under den här punkten. Det finns väldigt starka känslor runt tullkodexen, så därför har vi valt att sätta upp det som en diskussionspunkt.

Anf. 172 MATHIAS TEGNÉR (S):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för dragningen!

Först hade jag en fråga som ordföranden och statssekreteraren egentligen har rätt ut, kopplat till om det är en informationspunkt eller en diskussionspunkt. Jag skulle ändå vilja fortsätta fråga om det.

Min bild är – statssekreteraren får gärna rätta mig om jag har fel – att det finns grundtag i det här paketet som jag uppfattar att Sverige i grunden är positivt till. Det finns delar när det gäller utvecklingen av detta arbete som kanske inte riktigt går i den riktning som Sverige hade önskat >>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<för det finns ett värde i att det rör sig framåt. Så resonerade vi i alla fall i skatteutskottet. Det är två punkter vi ska prata om här i dag, som handlar om tullkodexen. Men det var nog min bild att vi resonerade på det sättet gällande båda de punkter som var uppe.

Jag skulle vilja att statssekreteraren redogjorde lite grann för hur den här processen går och om detta kan landa i något som på totalen anses som positivt för Sverige.

Anf. 173 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Tack för frågan! Vi har alltid som ambition att åstadkomma det vi vill uppnå. Samtidigt ska vi komma ihåg att det här är fråga om beslut med kvalificerad majoritet. I exempelvis den fråga som jag vet diskuterades i går i skatteutskottet, diskussionen om påföljder, tycker vi och väldigt många andra medlemsstater att kommissionens förslag gick alldeles för långt, medan Europaparlamentet ligger mycket närmare kommissionen. >>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Det är en sak.

Något som är en stor diskussion nu är frågan om sätet för tullbyrån. Det är nio medlemsstater som har anmält intresse för detta, dock inte Sverige. Det kommer att vara en diskussion framåt.

Sedan har vi frågan om den hanteringsavgift som ska införas så småningom. Kommissionen tycker att den ska vara ett nytt eget medel som ska tillfalla EU-budgeten. Sverige tycker väldigt tydligt att den ska fördelas mellan medlemsstaterna och kommissionen och inte bara gå rakt in i EU-budgeten.

Det är alltså väldigt många delar i detta paket, som ni vet.

Anf. 174 MATHIAS TEGNÉR (S):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för förtydligandet! Statssekreteraren nämner flera av de frågor som vi tycker är viktiga och som också har diskuterats i skatteutskottet.

De ståndpunkter som förhandlats fram är väldigt breda. Det kan ofta vara bra i så måtto att det ger regeringen handlingsfrihet att representera Sverige på bästa sätt. Vi har ju ibland haft teoretiska diskussioner kring att alltför snäva mandat oftast är dåligt för Sverige som helhet. I grunden har alltså vi socialdemokrater, som statssekreteraren vet, inte haft invändningar mot de mandat som finns.

Men det finns ändå viktiga frågor när det gäller just finansiering av budgeten. I Sverige råder bred enighet om att det inte är därför den här reformen ska genomföras, så det skulle vara värdefullt att få en fördjupning från statssekreteraren i fråga om vilka länder som faktiskt

stöder kommissionen när det gäller det här sättet att få in nya stålar till EU, som vi inte uppskattar.

Anf. 175 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Tack för frågan! Det återstår en hel del arbete med det här paketet innan vi är klara; det är ett stort paket.

När det gäller finansieringen och hanteringen av hanteringsavgiften är den frågan helt utlyft från dessa förhandlingar och hör nu till MFF, EU:s nästa långtidsbudget. Där ligger de förhandlingarna nu, så detta kommer inte att komma upp. Nu är det en informationspunkt på Ekofinmötet för att berätta hur det går med förhandlingarna, men det är ett stort paket som kommer att ta lite tid att få på plats.

Anf. 176 ORDFÖRANDEN:

Eftersom detta är uppsatt som en diskussionspunkt, även om det sannolikt blir en informationspunkt, konstaterar vi ändå att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi kommer till punkt 6 på dagordningen, Övriga frågor – Aktuella lagstiftningsförslag om finansiella tjänster.

Anf. 177 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Detta är, som ni känner väl till vid det här laget, en återkommande punkt på Ekofin, där vi får höra om vad som händer i de olika förhandlingarna på finansmarknadsområdet. Jag har inget att tillägga till det.

Anf. 178 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi kommer in på dagordningspunkt 7, Spar- och investeringsunionen – Kommissionens meddelande och rekommendation om pensioner.

Anf. 179 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Det paket som kom nyligen har egentligen tre delar. En del handlar om automatisk anslutning till pensionssparande – det har vi redan i Sverige. Sedan handlar det om vad som på EU-språk kallas tracking systems, spårningssystem – jag kommer in lite grann på det här. Och så handlar det om resultattavlor. Det är alltså tre delar i det här paketet.

Kommissionen har lagt fram rekommendationer, och det är dem de ska presentera på mötet. De är alltså inte bindande för medlemsstaterna. Jag tar nu upp de tre som det handlar om.

För det första handlar det om automatisk anslutning till pensionssparande utöver den allmänna pensionen – tänk tjänstepension eller privat pensionssparande.

För det andra handlar det om att införa system så att man som individ enkelt kan få en överblick över sitt pensionssparande. Vi har det i Sverige, Minpension.

För det tredje ska man införa system där staten kan få en överblick över pensionerna. Då ska man inte tänka att staten ska få en överblick över vars och ens individuella pension, utan här handlar det i grunden om att man ska kunna följa att pensionssystemen är hållbara. Vi ska komma ihåg att

väldigt många medlemsstater saknar fonderade medel i sina pensionssystem. Det är till och med så att Danmark, Sverige och Nederländerna tillsammans står för cirka 60 procent av de fonderade pensionstillgångarna i Europa. Och vi är inte direkt de största länderna.

Det är alltså väldigt viktigt att stater har koll på att pensionssystemen faktiskt håller. Annars blir det belastningar på offentliga finanser, och det har många länder inte ett utrymme för.

Man kan också tänka sig att staten följer att de förväntade pensionerna utvecklas rimligt och att man kan följa olika grupper. Det här handlar alltså inte om att titta på individer specifikt, utan det är lite bredare.

Detta är alltså icke-bindande rekommendationer, och vi gör redan mycket av det här i Sverige. Men precis som var fallet med rekommendationerna om sparande- och investeringskonton är det bra att fler medlemsstater får detta på plats.

Till skillnad från tillsynen, som vi pratade om alldeles nyss, är bättre pensionssystem, och framför allt fondering av pensionssystem, något som bidrar till större kapitalmarknader och får kapitalmarknader att växa.

Anf. 180 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar vi att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare på rådsdagordningen och kommer till punkt 8, Rådets förordning vad gäller avskaffande av tröskelvärde för tullbefrielse.

Anf. 181 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Tull tillbaka på agendan! Den här frågan känner ni kanske igen från förra mötet. Då beslutade vi om att ta bort tullfriheten för paket som är värda under 150 euro. Det kommer att träda i kraft när ett it-system finns på plats. I samband med det beslutet gjordes det också ett uttalande att hitta en tillfällig lösning till dess att it-systemet är klart. Det uttalandet samrådde regeringen om skriftligt den 13 november – så att jag är tydlig med hur vi har hanterat rutinerna.

Den här tillfälliga lösningen har nu kommissionen presenterat, och den har diskuterats de senaste veckorna på teknisk nivå. Tanken är att man ska ta ut en schablontull på alla paket som är värda under 150 euro. En schablontull är givetvis mycket enklare att hantera och går att göra med dagens it-system. Det betyder att vi snabbare kommer att kunna ta bort tullfriheten och komma till rätta med den orättvisa konkurrensen från kinesiska e-handelsföretag snabbare.

Då undrar ni säkert hur stor schablontullen ska vara och när den ska börja gälla. Ni har fått se ett kompromissförslag, men det senaste från diskussionerna är att tullen kommer att vara på 10 procent och ska gälla från den 1 juli nästa år. Sedan ska den gälla i två år till dess att vi tror att it-systemet är på plats för att hantera den permanenta lösningen.

Frågan diskuteras fortfarande, och det kan bli justeringar av båda komponenterna, både tullsatsen och tidpunkten för tillämpningen. Regeringen står bakom den tillfälliga lösningen, men man kan även acceptera mindre ändringar vad gäller tiden för ikraftträdande och tullsatsen. Det viktiga är att vi får en lösning på plats så snart som möjligt och att den kan tillämpas av alla medlemsstater samtidigt.

Anf. 182 MATHIAS TEGNÉR (S):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för dragningen.

Frågan om inflödet av kinesiskt skräp på vår inre marknad har diskuterats flera gånger. Vi har också småbråkat lite om hur Sverige har förhandlat, men det tänkte jag inte göra i dag. Till slut får man ge sig, och det gör jag i dag.

Min fråga handlar egentligen om förhandlingarna som statssekreteraren refererar till. Så som ståndpunkten ser ut i dag verkar den skriftligen lite mer skeptisk än vad statssekreteraren gav uttryck för. Det statssekreteraren precis sa var att man kan tänka sig mindre av avsteg från det som är läget just nu.

Jag skulle ändå vilja höra lite om hur förhandlingarna går och hur man bedömer möjligheten att få detta på plats. Det är ju extremt viktigt att det här kommer på plats. Vi socialdemokrater välkomnar det och hejar på regeringen att försöka få till detta. Schablontullsatsen borde snarare gå uppåt än nedåt.

Sedan finns utmaningar, som också diskuterades på skatteutskottets möte i går kopplat till att olika tullmyndigheter förefaller tolka reglerna olika, vilket möjligen leder till att om till exempel svenska tullmyndigheter tolkar reglerna striktare kommer fortfarande skräpet in i Europa, men via andra länder. Sedan blir det ekonomiskt negativt för Sverige. Det finns såklart olika aspekter på detta, men vi har uppenbarligen ett problem med marknads kontroll för dessa produkter – kemikalier, brandsäkerhet och sådant som vi har läst om i medierna, som Matilda Ernkrans tog upp tidigare, att det dyker upp barnsexdockor på svenska marknaden, vilket är svårt att acceptera.

Jag skulle vilja få en lägesbild av statssekreteraren.

Anf. 183 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Jag tackar Mathias Tegnér för ytterligare en fråga på något som inte är mitt område, men jag gör mitt bästa. Man kan inte göra så mycket mer.

Jag kan konstatera att det är mycket intensiva diskussioner i de tekniska frågorna. Jag har fått en kort rapport på morgonen. Medlemsstaterna står långtifrån varandra. När det gäller dessa 10 procent är det vissa som vill ha en högre siffra, men det vi måste beakta är att vad vi föreslår måste vara kompatibelt med WTO:s regler. Det är det som styr. Sverige vill givetvis följa WTO och respektera internationell rätt.

Vi tycker att det är mycket viktigt att få den tillfälliga lösningen på plats. Bakgrunden är att den permanenta lösningen inte kommer att vara på plats förrän 2028. Det är helt tydligt. Det är inte bara fråga om att ta bort tullfriheten och hitta den tillfälliga lösningen, utan det handlar också om ändringarna att göra e-handelsföretagen ansvariga för standarder och säkerhet. I dag är det konsumenterna. Man ska lägga skulden och bördan där den hör hemma. Sedan är det hanteringsavgiften som tillkommer. Det är flera saker som pågår. I just förhandlingarna om den tillfälliga lösningen är det intensiva diskussioner.

Anf. 184 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Jag undrar om tullavgiften. 10 procent låter inte så mycket om man betänker att varorna kostar begränsade belopp. Jag undrar om man

vet vad genomsnittsvärdet är på en produkt. Om det är ett par hundra kronor kommer 10 procent förmodligen inte göra så jättestor skillnad.

Jobbar man bredare med till exempel portofrågan, där kinesiska butiker kan fuska sig in på den europeiska marknaden genom låga kostnader? Jag har själv noterat att de kinesiska butikerna ofta upprätthåller lager i Europa där man kan köpa telefoner och annat som på något sätt skickas från EU-lager utan krav på moms och annat. Jobbar man bredare med frågorna än bara med tull, och vilken effekt tror man att 10 procent skulle kunna ha?

Anf. 185 JACOB RISBERG (MP):

Givetvis står vi bakom regeringens ståndpunkt.

Jag har en fråga. Jag förstår att man vill hålla sig väl med WTO och följa de strikta regler som finns där. På vilken sida av 10 procent står den svenska regeringen? Skulle man hellre vilja se ett högre tullbelopp eller kan man acceptera ett lägre belopp? Hur ställer sig Sverige i förhandlingarna?

Anf. 186 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Först vänder jag mig till Martin Kinnunen, som anser att 10 procent är lågt. Man kan också tänka att det här är lågmarginalprodukter. 10 procent kan äta en del av deras marginaler. Bakgrunden till att de hade tullfrihet från början var ju att det bedömdes som en administrativ börda att hantera tull för så många paket, och nu vill vi inte ha så många paket.

När det gäller portofrågan har jag från mina kollegor fått veta att den styrs av en konvention, UPU, Universal Postal Union. Det är ingenting som vi råder över.

Jag tänker också att en förändring som kommer är att man snarare ska ha lager när varor kommer in, vilket gör att tullen kommer att ha tid att titta på produkterna på ett annat sätt. Det finns flera saker som pågår för att minska inflödet av varorna.

När det gäller de exakta beloppen är det en fråga för WTO. Jag lämnar över till ämnesrådet Gabriela Kalm för att säga något mer exakt om detta.

Anf. 187 Ämnesrådet GABRIELA KALM:

Om jag har förstått det hela rätt är det fråga om låga värden på försändelserna, men precis som statssekreteraren sa kan även ett litet påslag göra skillnad.

När det gäller själva höjden på schablontullen är det inte, såvitt jag har uppfattat, några medlemsstater som vill ha en lägre tull. Frågan är snarare hur högt man kan gå innan man riskerar att gå i strid med WTO-regelverket.

Anf. 188 ORDFÖRANDEN:

Jag har inte noterat några avvikande ståndpunkter. Med det konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, EU-lagstiftningens ekonomiska konsekvenser.

Anf. 189 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Det här är något som Danmark har drivit. Eftersom lagförslag kan medföra betydande kostnader för företag och myndigheter, och mot bakgrund av det pågående förenklingsarbetet, har Danmark drivit att finansministrarna regelbundet ska få information om kostnaderna för olika lagstiftningar. Det ska göras baserat på kommissionens konsekvensanalyser.

Tanken är inte att finansministrarna ska gå och lägga in sina veton mot enskilda lagförslag, utan det handlar snarare om att ministrarna ska få en överblicksbild. Som det verkar nu kommer konkurrenskraftsrådet att få en liknande roll.

På nästa veckas möte ska ministrarna diskutera upplägget. Det kan bli så att den första sammanställningen av kostnader presenteras, men vi har inte fått någon sådan utskickad än. Om vi får den kommer vi givetvis att skicka den till nämnden. Det är lite oklart om den kommer eller inte.

Nu har ni fått hela ståndpunkten i den kommenterade dagordningen, men om jag ska vara kort kan jag säga att vi är positiva till förslaget, men det är viktigt att processen är effektiv och faktiskt skapar ett mervärde.

Anf. 190 ORDFÖRANDEN:

Det låter onekligen som att när alla finansministrar som har hand om pengarna finns i ett rum att det finns potential att göra dem irriterade över att saker kostar för mycket, och därför åker de hem till sina huvudstäder och börjar sätta fart på saker.

Anf. 191 GUNILLA CARLSSON (S):

Herr ordförande! Vi från Socialdemokraterna tycker att förslaget är bra. Vi tycker att man bör göra konsekvensanalyser innan man går vidare, inte efteråt. Sedan har vi haft en avvikande ståndpunkt, men det handlar mer om att vid förenklingsarbetet också titta på miljöaspekten och den sociala aspekten, arbetstagarnas rättigheter och så vidare.

Vi ställer oss absolut bakom förslaget om konsekvensanalyser.

Anf. 192 ORDFÖRANDEN:

Det finns härmed stöd för regeringens redovisade inriktning.

Då går vi vidare till dagordningspunkt 10, Slutsatser om enklare finansiell reglering.

Anf. 193 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Här ska man anta slutsatser om rådets principer i det framtida arbetet för att förenkla på specifikt finansmarknadsområdet. Det är inte en lista på specifika förenklingsförslag, utan det handlar mer om hur arbetet ska göras och vilka principer som ska vägleda arbetet. Bland annat lyfts vikten av att säkerställa den finansiella stabiliteten, och vidare uppmanar man kommissionen att lägga fram förenklingsförslag på finansmarknadsområdet. Regeringen kan ställa sig bakom slutsatserna.

Anf. 194 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Anf. 195 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Nu kommer vi till en punkt som vi ägnar extremt mycket tid åt – med all rätt.

Sedan jag var här senast har vi fortsatt att diskutera frågan intensivt – i princip around the clock. För några veckor sedan presenterade kommissionen ett optionspapper med tre olika finansieringsförslag, som vi sedan har diskuterat. Det handlar först om nationella bidrag, rent nationella bidrag. Det andra handlar om gemensam upplåning i EU-budgeten eller att använda de immobiliserade ryska tillgångarna på ett bättre sätt. Det är reparationslånet, som vi har pratat om tidigare.

I förrgår kom äntligen lagförslaget om reparationslånet. Det är vi glada för eftersom vi har drivit på hårt för detta.

Innan jag går in på substansen vill jag säga att vi förväntar oss att själva diskussionen kommer att ske på arbetsmiddagen på torsdag kväll. Men det kan bli så att ordförandeskapet vill att vi diskuterar förslaget på den formella dagordningen. Det vet vi inte än. Det blir antingen under den här punkten eller under en separat ny punkt för lagförslagen. Vi kommer naturligtvis att informera nämnden i god ordning.

Nu till substansen. Vi har alltså fått sex lagförslag för lånet.

När det gäller reparationslånet handlar det om att ställa ut ett lån till Ukraina som finansieras med de likvida tillgångarna av de frysta ryska tillgångarna. Ukraina ska inte behöva betala tillbaka lånet förrän Ryssland har betalat krigsskadestånd. Det är hela tricket.

Som vi alla förstår är det bråttom att komma vidare. Europeiska rådet ska träffas om två veckor. Då behöver de lämna ett tydligt besked. Det är oerhört glädjande att sitta i ett rum där vi till 100 procent är likasinnade i frågan. >>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<De allra flesta är överens om vikten av att fortsätta stödja Ukraina, men man är inte riktigt överens om lösningarna. Tidigare i veckan var jag på en middag på min nivå, där jag diskuterade just denna fråga med mina motsvarigheter.

>>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Det lagförslag som nu har presenterats bygger på de frysta ryska tillgångarna, och huvudalternativet är fortfarande reparationslånet. Vi ser det som det absolut bästa alternativet, och vi driver stenhårt på för det.

Anf. 196 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det är oerhört viktigt att vi kan samla ihop oss och ge långsiktiga finansiella besked i vårt stöd till Ukraina. Det känns som att varje dag som går spelar Ryssland och Putin i händerna.

Vi som inte sitter med vid förhandlingsbordet försöker reda ut det här och följa frågan om de frysta ryska tillgångarna. Först hänvisades det till att problemet var ett visst medlemsland, nämligen Ungern, med Orbán och hans ledarskap, men att det på något sätt skulle lösas och att vi inte skulle vara så oroliga. Sedan har vi under ganska lång tid jobbat med de frysta ryska tillgångarna på ett annat sätt, och så har det seglat upp att ytterligare

länder sällar sig till Ungern. Den här gången är det Belgien och De Wever som sätter käppar i hjulet. Det är inga nya saker. Det här har ju förts fram från Belgien under processen. Redan innan kommissionens förslag om reparationslånen presenterades var Belgiens ledare ute och sa att man inte var nöjd.

Det vi eftersöker är Sveriges roll. Vi har ställt frågor om det här. Förrförra gången när jag frågade om oron kring detta fick jag svaret från statsministern att frågan var på elevrådsnivå. Det tycker inte jag att den är. Jag tycker att det här behöver tas seriöst och allvarligt.

Jag har en sakfråga. Räcker det att Ekofin kommer överens om reparationslånen, om man antar det med kvalificerad majoritet? Det beslut om gemensam upplåning som fattades förra året blev kortsiktigt, då detta kräver EU-enighet. Jag tycker att det vore bra att få den informationen.

Jag vill också gärna höra någonting ytterligare om hur Sverige navigerar i detta landskap. Vi har ju ganska länge fått svaret att Sverige driver på för att använda de frysta ryska tillgångarna, men det känns tyvärr som att det inte riktigt går i rätt riktning utan snarare tvärtom, vilket är oroande.

Jag vill avsluta med att ge fullt stöd för att göra allt vi kan för att få fram ett långsiktigt finansiellt stöd till Ukraina. Det är viktigt.

Anf. 197 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Vi ger fullt stöd. Hur går det med Belgien och Ungern? Finns det fler som krånglar?

Anf. 198 CHARLOTTE QUENSEL (SD):

Herr ordförande! Stort tack för föredragningen, statssekreteraren! Vi delar förstås inställningen att det här måste lösas sig och att det är bråttom.

Belgien vill förstås ha garantier och dela risken, och det är ju inte konstigt. Men varför kommer man inte fram till någonting som faktiskt delar risken? Vad är det som är så svårt med att samtliga medlemsstater tar på sig och delar risken? Det skrivs aldrig något i medierna om den delen.

Anf. 199 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Jag tackar för engagemanget, som gör mig glad en fredag.

Jag vill börja med att understryka engagemanget från Sverige och Norden-Baltikum. Andra statsråd har varit ute och pratat om att vikten av att fler länder tar ansvar. Vi ska vara klara över att vi i de nordiska och baltiska staterna ligger i topp när det gäller totalt stöd till Ukraina som andel av bnp. Norden-Baltikums totala stöd motsvarar 1,7 procent av vår samlade bnp. Sett till Europa som helhet utgör det nordisk-baltiska stödet 30 procent av det totala stödet till Ukraina. Av Natos militära stöd till Ukraina står Norden för en tredjedel, alltså åter cirka 30 procent. Samtidigt representerar vi ungefär 10 procent av bnp. Det är alltså väldigt tydligt att vi tar vårt ansvar. Det kommer ju nya paket varje dag, så det är ett elände att hålla ordning på alla de här siffrorna, kan jag meddela.

Jag tycker att Matilda Ernkran, Anna Lasses och Charlotte Quensel var inne lite på samma spår, så jag ska försöka svara på ett koordinerat och sammanhållet sätt.

Ungern vill inte ge stöd till Ukraina. För att använda EU-budgeten och headroom, det vill säga avståndet mellan utgiftstaket och egnamedelstaket, krävs enhällighet. Då sätter Ungern sig på tvären. >>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Ska vi ge det här reparationslånet måste vi förlänga immobiliseringen av tillgångarna. Vi kan inte hålla på med det var sjätte månad om vi har ställt ut ett lån som varar längre, utan då måste vi se till att immobiliseringen ligger fast till dess att Ryssland betalar krigsskadestånd. Men det finns ett enhällighetskrav, >>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Nu har kommissionen kommit med nya legala grunder för sina förslag. De förslag de har lagt fram nu kan antas med kvalificerad majoritet, så länge vi inte går in i headroom i budgeten. Man använder till exempel artikel 122.1, som handlar om risker för Europas ekonomi >>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Jag har säkert något fint citat här någonstans. Här finns alltså en skillnad. Det är dock inte Ekofin som beslutar om förlängningen av immobiliseringen, bara så att vi är klara över det. Detta ligger på ett annat råd.

Bara så att jag inte glömmer det: Vi kommer att komma tillbaka till riksdagen och överlägga om detta redan före jul. Vi skriver faktagrupper i hög fart just nu. Det är väldigt viktigt att det här går fort. Vi skyndar på även på vår sida – de som sitter här runt mig.

Lösningarna ska jag också säga någonting om. Jag kommer till vilka länder som krånglar. Av de här tre lösningarna – att ge nationella bidrag, att använda EU-budgeten med nationella garantier och att använda reparationslånet – landar de två förstnämnda direkt på medlemsstaternas budgetunderskott och statsskuld. >>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Ur både ett moraliskt perspektiv och ett offentlig-finansiellt perspektiv är reparationslånet det enda möjliga. Det ser de flesta medlemsstater. >>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Vilka är det då som krånglar? Ungern krånglar av sitt eget skäl. De går på när det är enhällighetsbeslut, och de vill i grunden inte stötta Ukraina. Det som driver framför allt Belgien är naturligtvis andra saker. Det har att göra med att tillgångarna de facto ligger i Belgien på Euroclear. De har hela tiden sagt att de vill ha garantier, och vi har hela tiden också gett bekräftelse. De vill inte stå för den här risken själva. Risker är naturligtvis att Ryssland vill ha tillbaka sina tillgångar när vi har ställt ut ett lån.

Ända sedan efter sommaren – redan under sommaren, tror jag – har vi sagt att vi är beredda att ta vår del av garantierna. Då kommer vi naturligtvis att återkomma till riksdagen. Det är riksdagen som bestämmer även i detta. Vi är beredda.

>>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> *Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*
<<<

>>> *Sekretess enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen*
<<<

Jag tror att jag har svarat på frågorna. Annars ber jag om ursäkt och återkommer.

Anf. 200 ORDFÖRANDEN:

Jag vet inte om det bara är jag som får huvudvärk av det här. Det är inte ju så att man blir upplyft av den fantastiska kraft som uppvisas av alla inblandade för att ta tag i de internationella frågorna.

Med den föga upplyftande redogörelse för tingens ordning konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi rör oss vidare och hamnar på dagordningspunkt 12, Den europeiska planeringsterminen 2026, Rapporten om förvarningsmekanismen 2026 och rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet.

Anf. 201 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Det är ju underbart att de har lagt de här komplicerade offentligfinansiella ärendena längst ned på dagordningen. Det är alltså inte vi som har bestämt det.

Förvarningsmekanismen och eurorekommendationen är en årligen återkommande punkt där kommissionen presenterar några delar av sitt så kallade höstpaket. Sedan finns det också ett vårpaket, som vi nu har insett kommer att komma i juni. Vi sa till kommissionen att de kanske borde kalla det ett sommarpaket.

Paketet kom i förra veckan och innehåller bland annat den årliga rapporten om förvarningsmekanismen och rekommendationen om euroområdets ekonomiska politik. Det är två delar, och ni förstår att vi inte har rösträtt när det gäller euroområdets ekonomiska politik och den rekommendationen, men det är de som ska presenteras under den här punkten.

Om förvarningsrapporten kan jag säga att kommissionen återigen kommer att göra en fördjupad granskning av Sverige, men det gäller även fler länder. Så har varit fallet i många år, och det baseras som vanligt på hög privat skuldsättning och bostadsmarknadens funktionssätt.

När det kommer till ståndpunkten välkomnar regeringen förvarningsrapporten och noterar de fördjupade granskningar som kommissionen avser att inleda.

Anf. 202 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Dagordningspunkt 13, Genomförandet av stabilitets- och tillväxtpakten. Vi börjar med 13 a, Kommissionens rapport och eventuella förslag inom ramen för förfarandet vid alltför stora underskott.

Anf. 203 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Ja, för ovanlighetens skull tar vi punkt a och punkt b var för sig. Vi vill hålla isär dem eftersom de är så stora.

Ministrarna kommer att få en presentation av en rapport som kommer i samband med höstpaketet. I rapporten tittar kommissionen på de medlemsstater som har ett underskott över 3 procent och gör en bedömning av om de ska hamna i ett underskottsförfarande.

Det är också sannolikt att vi får en presentation av kommissionens översikt över hur väl medlemsstaterna lever upp till ramverket, men det är fortfarande lite osäkert.

Den här gången är det två medlemsstater som tas upp i rapporten: Tyskland och Finland. Båda har aktiverat den nationella undantagsklausulen för försvar som ger dem lite mer utrymme. Ni minns att det kan gälla fyra år och 1 ½ procent av bnp. Båda länderna har alltså utlöst NEC, den nationella undantagsklausulen.

I Tysklands fall rekommenderar kommissionen inte att man öppnar ett underskottsförfarande, på grund av att deras höga underskott fullt ut beror på försvarsutgifter.

I Finlands fall är det inte så enkelt. Deras underskott är för högt – på grund av försvarsutgifter men också av andra anledningar. Därför rekommenderar kommissionen att det öppnas ett underskottsförfarande för Finland. Det pågår redan arbete i underkommittéerna där vi ska hantera det innan det kommer till ministrarna.

Beslutet får vi återkomma till i januari. På mötet nästa vecka är det bara en diskussion.

Inför diskussionen tycker regeringen i vanlig ordning att det är viktigt att främja hållbara offentliga finanser och att ramverket genomförs på ett bra och trovärdigt sätt.

Anf. 204 ORDFÖRANDEN:

Jag hade en diskussion med min finska motsvarighet om budgetregelverk när vi var på Cosac i Danmark häromdagen. De är mycket avundsjuka på vår svenska ordning, kan jag avslöja.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 13 b, Uppförandekodex.

Anf. 205 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Jag kommer nog att kalla det uppförandekoden, för det är så vi har pratat om den i decennier. Om jag säger det är det alltså uppförandekodex jag menar.

På mötet nästa vecka ska rådet ställa sig bakom en uppförandekod för EU:s finanspolitiska ramverk. Koderna är inte lagstiftning utan ska ses som vägledning eller preciseringar av hur man ska tolka ramverket.

Det är inte så dramatiskt som det låter. Det handlar till exempel om hur reformer och investeringar ska hanteras i ramverket, alltså när man vill ha en förlängd bana.

Uppförandekoden har förhandlats fram av den grupp jag sitter med i, den ekonomiska och finansiella kommittén. Det är en ganska teknisk produkt, får jag ändå säga, men genom att rådet ställer sig bakom den får den lite mer tyngd. Det tycker vi är bra, och regeringen kan också ställa sig bakom uppförandekoden.

Anf. 206 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Dagordningspunkt 14 är Den ekonomiska återhämtningen i Europa, Rådets genomförandebeslut inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens.

Anf. 207 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Nu är det hela tio planer som ska ändras, och ni har fått hela listan i den kommenterade dagordningen. Alla ändringar är som vanligt på grund av objektiva omständigheter, och regeringen kan ställa sig bakom besluten.

Anf. 208 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 15, Europeiska revisionsrättens årsrapport om genomförandet av Europeiska unionens budget för budgetåret 2024.

Anf. 209 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:

Herr ordförande! Nu är vi på sista punkten – det är ändå bra arbetat.

Precis som varje år kommer Europeiska revisionsrätten att berätta om sin årsrapport om genomförandet av EU:s budget. Hans Lindblad, Sveriges representant i Revisionsrätten, har presenterat den rapporten för er. Ni har också fått den i sin helhet.

Revisionsrätten har som vanligt gjort ett bra jobb. Det är ett viktigt steg mot mer korrekt och effektiv förvaltning av EU:s medel.

Det är positivt att felprocenten har minskat, men den är fortfarande alldeles för hög. Den är över den så kallade väsentlighetsgränsen på 2 procent. Vi ser som vanligt mycket allvarligt på detta och den kritik Revisionsrätten framför.

Efter mötet nästa vecka kommer rapporten att behandlas på teknisk nivå i rådet, och sedan blir det en fråga om ansvarsfrihet. Den blir aktuell under våren. Då kommer vi som vanligt att återkomma till både finansutskottet och EU-nämnden i god ordning.

Anf. 210 GUNILLA CARLSSON (S):

Ordförande! Vi har precis som statssekreteraren sa fått en dragning i finansutskottet och utrikesutskottet. Det är verkligen inte betryggande att vi ser att det utvecklas så stor felprocent. Det är bra att regeringen markerar att det är allvarligt.

Jag vill gärna skicka med det Hans Lindblad lyfte fram vid dragningen om att Revisionsrätten över huvud taget inte tittar på vissa delar i budgeten. Det tycker jag är allvarligt. Jag tänker att regeringen bör föra fram det. Om det blir fler delar av EU-budgeten som Revisionsrätten inte ens tittar på känns det inte betryggande, även om siffrorna för felmarginalerna kanske sjunker. Men om de ligger utanför tycker jag verkligen att man ska lyfta fram det från regeringens sida. Det är mitt medskick.

Anf. 211 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:
Jag tackar för medskicket.

2025/26:16
5 december

Anf. 212 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Det finns inga övriga frågor.

Vi tackar statssekreteraren med medarbetare för medverkan vid dagens sammanträde i EU-nämnden, önskar lycka till på rådsmötet och en trevlig helg när det blir dags.

Anf. 213 Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA:
Trevlig andra advent!

Anf. 214 ORDFÖRANDEN:

Tack, detsamma! Vi ses säkert före jul, så det är inte dags att säga god jul riktigt än.

Innehållsförteckning

§ 1 Konkurrenskraftfrågor: inre marknaden, industri, forskning och rymd	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L)	1
Anf. 5 ROSE-MARIE CARLSSON (S)	2
Anf. 6 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L)	2
Anf. 7 ROSE-MARIE CARLSSON (S)	3
Anf. 8 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L)	3
Anf. 9 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 10 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L)	3
Anf. 11 JACOB RISBERG (MP)	4
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 13 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L)	4
Anf. 14 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 15 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L)	4
Anf. 16 ROSE-MARIE CARLSSON (S)	5
Anf. 17 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L)	5
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 19 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L)	5
Anf. 20 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 21 Gymnasie-, högskole- och forskningsminister LOTTA EDHOLM (L)	6
Anf. 22 ORDFÖRANDEN	6
§ 2 Konkurrenskraftsfrågor: inre marknaden, industri, forskning och rymd	7
Anf. 23 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 24 Statssekreterare SARA MODIG	7
Anf. 25 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 26 Statssekreterare SARA MODIG	7
Anf. 27 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	7
Anf. 28 MATILDA ERNKRANS (S)	8
Anf. 29 Statssekreterare SARA MODIG	8
Anf. 30 MATILDA ERNKRANS (S)	9
Anf. 31 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 32 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	9
Anf. 33 JACOB RISBERG (MP)	9
Anf. 34 ORDFÖRANDEN	9

Anf. 35	Statssekreterare SARA MODIG	9
Anf. 36	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	10
Anf. 37	MATILDA ERNKRANS (S).....	11
Anf. 38	JACOB RISBERG (MP).....	11
Anf. 39	Statssekreterare SARA MODIG	11
Anf. 40	Kanslirådet CECILIA LIF.....	11
Anf. 41	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	12
Anf. 42	ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 43	Statssekreterare SARA MODIG	12
Anf. 44	MATILDA ERNKRANS (S).....	13
Anf. 45	ANNA LASSES (C).....	13
Anf. 46	Statssekreterare SARA MODIG	13
Anf. 47	ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 48	Statssekreterare SARA MODIG	13
Anf. 49	ORDFÖRANDEN.....	13
§ 3	Rättsliga och inrikes frågor	14
Anf. 50	ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 51	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	14
Anf. 52	ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 53	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	14
Anf. 54	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	15
Anf. 55	JACOB RISBERG (MP).....	15
Anf. 56	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	15
Anf. 57	ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 58	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	15
Anf. 59	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 60	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	16
Anf. 61	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 62	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	16
Anf. 63	ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 64	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	16
Anf. 65	ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 66	JACOB RISBERG (MP).....	17
Anf. 67	ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 68	MATTIAS VEPSÅ (S).....	17
Anf. 69	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	18
Anf. 70	ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 71	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	18
Anf. 72	ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 73	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	18
Anf. 74	ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 75	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	19
Anf. 76	ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 77	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	19
Anf. 78	ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 79	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	19
Anf. 80	ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 81	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	19
Anf. 82	MATILDA ERNKRANS (S).....	20
Anf. 83	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M).....	20
Anf. 84	ORDFÖRANDEN.....	20

Anf. 85	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	20
Anf. 86	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 87	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	21
Anf. 88	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	21
Anf. 89	JACOB RISBERG (MP)	22
Anf. 90	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	22
Anf. 91	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 92	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	22
Anf. 93	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 94	Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	22
Anf. 95	ORDFÖRANDEN	23
§ 4	Rättsliga och inrikes frågor	24
Anf. 96	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 97	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	24
Anf. 98	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 99	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	24
Anf. 100	ANNA LASSES (C)	25
Anf. 101	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	26
Anf. 102	JACOB RISBERG (MP)	26
Anf. 103	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 104	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	26
Anf. 105	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	27
Anf. 106	ANNA LASSES (C)	27
Anf. 107	JACOB RISBERG (MP)	28
Anf. 108	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	28
Anf. 109	JACOB RISBERG (MP)	29
Anf. 110	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	29
Anf. 111	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	29
Anf. 112	JACOB RISBERG (MP)	29
Anf. 113	JOAR FORSSELL (L)	29
Anf. 114	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 115	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	29
Anf. 116	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 117	JOAR FORSSELL (L)	30
Anf. 118	ANNA LASSES (C)	31
Anf. 119	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	31
Anf. 120	JACOB RISBERG (MP)	31
Anf. 121	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 122	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	31
Anf. 123	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 124	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	31
Anf. 125	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 126	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	31
Anf. 127	JACOB RISBERG (MP)	33
Anf. 128	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V)	33
Anf. 129	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 130	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	34
Anf. 131	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 132	Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	34
Anf. 133	ORDFÖRANDEN	34
§ 5	Jordbruks- och fiskefrågor	35

Anf. 134	ORDFÖRANDEN.....	35
Anf. 135	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG.....	35
Anf. 136	JYTTE GUTELAND (S)	35
Anf. 137	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	36
Anf. 138	JACOB RISBERG (MP).....	36
Anf. 139	ORDFÖRANDEN.....	36
Anf. 140	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG.....	36
Anf. 141	ORDFÖRANDEN.....	36
Anf. 142	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG.....	37
Anf. 143	ORDFÖRANDEN.....	37
Anf. 144	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG.....	37
Anf. 145	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	39
Anf. 146	JYTTE GUTELAND (S)	40
Anf. 147	ANNA LASSES (C).....	41
Anf. 148	JACOB RISBERG (MP).....	41
Anf. 149	JYTTE GUTELAND (S)	41
Anf. 150	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG.....	41
Anf. 151	ANNA LASSES (C).....	42
Anf. 152	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG.....	42
Anf. 153	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	42
Anf. 154	JYTTE GUTELAND (S)	42
Anf. 155	ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 156	ANNA LASSES (C).....	43
Anf. 157	ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 158	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG.....	43
Anf. 159	ORDFÖRANDEN.....	43
§ 6	Ekonomiska och finansiella frågor.....	44
Anf. 160	ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 161	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	44
Anf. 162	ORDFÖRANDEN.....	44
Anf. 163	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	44
Anf. 164	ORDFÖRANDEN.....	45
Anf. 165	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	45
Anf. 166	ORDFÖRANDEN.....	46
Anf. 167	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	46
Anf. 168	ORDFÖRANDEN.....	46
Anf. 169	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	46
Anf. 170	ORDFÖRANDEN.....	46
Anf. 171	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	46
Anf. 172	MATHIAS TEGNÉR (S).....	46
Anf. 173	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	47
Anf. 174	MATHIAS TEGNÉR (S).....	47
Anf. 175	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	48
Anf. 176	ORDFÖRANDEN.....	48
Anf. 177	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	48
Anf. 178	ORDFÖRANDEN.....	48
Anf. 179	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	48
Anf. 180	ORDFÖRANDEN.....	49
Anf. 181	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	49
Anf. 182	MATHIAS TEGNÉR (S).....	50
Anf. 183	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	50

Anf. 184	MARTIN KINNUNEN (SD)	50
Anf. 185	JACOB RISBERG (MP)	51
Anf. 186	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	51
Anf. 187	Kanslirådet GABRIELLA KALM	51
Anf. 188	ORDFÖRANDEN	51
Anf. 189	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	52
Anf. 190	ORDFÖRANDEN	52
Anf. 191	GUNILLA CARLSSON (S)	52
Anf. 192	ORDFÖRANDEN	52
Anf. 193	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	52
Anf. 194	ORDFÖRANDEN	52
Anf. 195	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	53
Anf. 196	MATILDA ERNKRANS (S)	54
Anf. 197	ANNA LASSES (C)	54
Anf. 198	CHARLOTTE QUENSEL (SD)	54
Anf. 199	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	54
Anf. 200	ORDFÖRANDEN	56
Anf. 201	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	57
Anf. 202	ORDFÖRANDEN	57
Anf. 203	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	57
Anf. 204	ORDFÖRANDEN	58
Anf. 205	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	58
Anf. 206	ORDFÖRANDEN	58
Anf. 207	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	58
Anf. 208	ORDFÖRANDEN	58
Anf. 209	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	59
Anf. 210	GUNILLA CARLSSON (S)	59
Anf. 211	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	59
Anf. 212	ORDFÖRANDEN	59
Anf. 213	Statssekreterare JOHANNA LYBECK LILJA	59
Anf. 214	ORDFÖRANDEN	60